

MAGYAR BANYÁSZLAP

THE HUNGARIAN MINERS' JOURNAL HAS MORE SUBSCRIBERS THAN ANY OTHER THREE HUNGARIAN WEEKLIES IN THE UNITED STATES

Hungarian Miners' Journal

THE HUNGARIAN MINERS JOURNAL VISITS MORE THAN ELEVEN HUNDRED MINING CAMPS AND MORE THAN FOURTEEN THOUSAND HOMES

VOLUME XXIV. ÉVFOLYAM

DETROIT, MICHIGAN

1936 AUGUSZTUS 6.

NO. 32. SZÁM

BORZALMAS BANYAKATASZTRÓFA ILLINOISBAN

Tűz a Union Collieries Co. Kathleen bányájában. - Bányászok, akik leszálltak a bányába, gázmérgezést kaptak. - Kilenc halott

Borzalmas szerencsétlenség történt Illinoisban a Dowell közelében levő Kathleen bányában.

Az elmúlt hét szombatján délután 6 órakor tűz keletkezett a bányában. Szombat este léven, a rendes éjjeli shifta nem volt lenn a bányában. Amikor a tüzet felfedezték, azonnal csapatot szerveztek, mely leszállt, hogy a bányának azt a részét, ahol a tűz volt, elzárják.

Leszálltak a bányába Forrest Bevors és Steve Hirm ke-

rületi bányavezetők, Clarence Cawvey főmérnök, Louis Ress, Joseph Spillers, Logan Graeff, Edwin Harris, George Ford, John Kelly mentő munkások.

Amikor ezek leszálltak a bányába, olyan helyre jutottak, ahol carbon monoxide volt összegyűlve és ebből olyan sokat szívtak be, hogy mindnyájukat megölte. A tűz oltásán dolgoznak, igyekeznek falat huzni, hogy a bánya többi részét megmentse.

A halottakat mind felszínre hozták.

ÉSZAK WEST VIRGINIÁBAN PWA MUNKÁT JAVASOLNAK A MUNKÁJUKAT VESZTETT BANYÁSZOKNAK

A 31-ik kerület vezetői a munka megosztását kívánták. Az umpire ellenezte. - PWA munkát kérnek, amelynél annyit lehessen keresni, hogy megéljenek

Több ízben foglalkoztunk az utóbbi hetekben a szűk kérdéssel, mely Észak és Dél West Virginiában nehezíti a bányászokra, ahol ezek vesztették el munkájukat a ladológépek nagymérvű beállítása miatt következtek.

A szervezet 31-ik kerületének vezetősége szerint egyedül Észak West Virginiában 3500 azoknak a bányászoknak a száma, akik bebizonyíthatóan a ladológépek beállítása miatt vesztették munkájukat.

Ezek az emberek nagy nyomorban vannak, mert évek óta rosszul megy azon a vidéken a munka és nem tudtak többet keresni, mint ami szorosan a létfenntartásukra szükséges és nem tudtak felrátni, amiből most élni tudnának.

A 31-ik kerület vezetősége — mint ezt is több ízben megírtuk — legalább próbálkozik ezzel, hogy valami módon elhelyezze a munkátlan bajtársakat.

A bányatársaságok előtt be akarják bizonyítani, hogy őket is terheli felelősség a munkájukat vesztett bányászokkal szemben, akik éveken keresztül voltak hűséges munkásaik, de a bányatársaságok ezt a felelősséget nem akarják vállalni.

Azt mondják, hogy nekik egyetlen fontos kérdésük van: hogy lehet a szénét mennél olcsóbban kitermelni, hogy versenyképesek legyenek. Ezt a ladológépek beállításával tudták elérni és bár nagyon sajnálják, a munkájukat vesztett bányászokat, nem tudnak rajtuk segíteni.

A bányászszervezet vezetői elé vitték az ügyet.

E. S. McCullogh, a Northern West Virginia Subdivision

Coal Association tagja vezette a tárgyalást és meghallgatta egy a bányászok, mint a bányatársaságok érveit.

A bányászokat C. F. Davis, a 31-ik kerület titkár-pénztárnoka képviselte, aki arra kérte a bányatársaságokat, hogy a munkát úgy osszák fel a ladológépek kezelői között, hogy több embert tudjanak foglalkoztatni és így valamennyit a munkátlanokból újra alkalmazni tudnának.

A bányatársaságok ezzel szemben azt hangoztatták, hogy ezt nem tehetik, mert a munkájukból kiesett bányászok nem értenek a ladológépek kezeléséhez, azok leginkább idősödő emberek, akiknek sok időbe kerülne míg munkájukat meg tudnák tanulni.

Mr. McCullogh umpire ügy döntött a vitás kérdésben, hogy a bányatársaságokat már csak azért se lehet arra kényszeríteni, hogy a munkát osszák meg, mert akkor csak azt érnék el, hogy a megosztott munka mellett sem azok, akik már munkában vannak, sem azok, akiket beállítanak, nem keresnének rendesen és csak növelnék a nyomort. Szerinte a mai állapotok mellett legalább azok keresnek, akik már munkában vannak.

Ebben a tekintetben igazat kell adnunk az umpire-nak. Semmi értelme se lenne annak, hogy akik most dolgoznak, fél időket dolgozzanak és fél időket, akiket munkába állítanak, mert féldőkből nem lehet annyit keresni, hogy a tisztességes megélhetést megkereshessék.

Az umpire azt javasolta a bányászok és bányatársaságok

Pennsylvania bányaurai panaszkodnak

A Guffey bill elvesztését már ők is siratják. - A legnagyobb bányák vezetői is elismerik, hogy a szénipar kérdését sürgősen rendezni kell. - Rossz vége lehet az új észnélküli árromboló versenynek. - A west virginiai mintára szervezni szeretnék a szén-eladást. - Akik az NRA ellen harcoltak, már elismerik, hogy annak jó oldala is volt

Pennsylvania bányaurai, még hozzá a legnagyobbak, nyíltan bevallják, hogy újra nagy bajban van az állam szénipara. Olyan nagy verseny indult meg újra a különböző vidékek, sőt az egy vidékhez tartozó bányák között is egy-egy rendelés elnyeréseért, mint abban a korszakban, amikor nap-nap után mentek csődbe hatalmas bányavállalatok az észnélküli verseny következtében.

J. D. Morrow, a leghatalmasabb pennsylvaniai bányatársaság, a Pittsburgh Coal Co. elnöke jelentette ki a múlt héten, hogy Pennsylvania szénipara újra olyan nagyon beteg, hogy ha gyorsan nem találunk gyógyszert újra egész sereg bányatársaság lesz az új járvány — a szén elpotyázása — áldozata.

Mr. Morrow úgy látja, hogy most gondolni se lehet a régi és soha be nem vált medicinára, a munkások bérének megnyirbálására, mert ma már olyan erős a bányászokban a union érzés, a szervezeteikhez való ragaszkodás, hogy ilyen kísérlettel nyomban a legelébben szembeszállnának.

És azért se lehet bérvágással kísérletezni, mert Pennsylvania nagyon megváltozott az idők, ott ma már a kormányzói székben nem az ő

emberük ül és harc esetén semmiesetre se kapnának segítséget a bányászok letörésére. Sőt azzal kellene számolni, hogy az állam segínyt adna a harcolóknak.

Igy hát a bányászok bérét nem lehet háborgatni. Más megoldást kell tehát a bányauraknak találni, hogy a bányákon segítsenek.

A bányabárok főleg West Virginiára panaszkodnak. Annak is északi részére, ahol még nem szabályozza semmire az árakat, ahol a bányaurak valóban leszálltak az árakkal. Gyakran bizony termelési áron alul adják el onnan a szenet.

Igaz, hogy ott már próbálkoznak a bányatársaságok egy szervezet megalakításával, a mely szabályozná az eladást, felosztaná a bányák között a rendeléseket. De a szervezet megalakulásának — mint azt megírtuk — sok akadálya van. Amíg ezeket legyőzik, vigan adják olcsón a szenet.

Mr. Morrow is azt állítja, hogy Pennsylvania bányáin is csak közös eladási iroda felállítása segítene.

Rámutat arra, hogy Dél West Virginia szénipara se tudott addig lábrakapni, ott se tudták addig a gyilkos versenyt megszüntetni, míg nem tömörültek, míg meg ne alapi-

tották a Cincinnatiiban székelő közös eladási irodát. Ez az iroda még az NRA előtt megnyitott. Már akkor érezték jótékony hatását és amikor az NRA kivégzése zavart okozott a piacon, nyomban újra megkezdte működését.

A Guffey bill megfojtása is a legnagyobb zavart okozta az egész széniparban és mindenfelé megkezdődött a gyilkos háború a piac elkaparintásáért. Egyedül Dél West Virginia bányáit nem rázkódtatta meg a Guffey bill eltörlése. Egyedül azon a piacon volt megszervezve az eladás, egyedül azon a vidéken nem licitálhatnak egymás alá a bányák. Dél West Virginiának csak más vidékek bányáival kell versenyezni, de nem kell a szomszédától tartani, hogy majd az vág alá, hogy egy rendeltést elnyerjen.

Mr. Morrow most azon fáradzik, hogy ő is szervezetbe tömörítse Pennsylvania bányáit. Azokat, melyek egy vidéken vannak, melyek egyfajta szén termelnek.

Sok akadálya van ugyan ilyen szervezkedésnek, de reméljük a kezdeményezők, sikerül kártársaikat meggyőzni az ügy sürgősségéről és fontosságáról és hamarosan ők is ki tudják majd nyitni a központi eladási és elosztási irodát.

BLIZZARD URAT IS ELVITTÉK A 17-K KERÜLETBŐL

Van A. Bittner, a 17-ik kerület kiskirálya most Chicagóból irányítja az acélmunkások szervezési hadjáratát és megbízottainak, hogy együttesen kövessenek el minden lehetőt, hogy addig is, míg a törvényhozás elé nem kerül a Guffey billt helyettesítő törvényjavaslat, valamiképpen gondoskodva legyen a munkájukat vesztett bányászokról.

Az új törvényjavaslatban biztosítani kell a bányászok — különösen a munkájukból kiöregedett bányászok elhelyezését, de addig is míg a törvényjavaslat tárgyalás alá kerül és amíg abból törvény lesz, nem halhatnak éhen ezek az emberek és így sürgős cselekvésre van szükség.

Miután más lehetőség most nincsen, PWA munkát kell szerezni a munkájukból kiesett bányászoknak és ebben segítséget ígért a bányászok és bányatulajdonosok képviselőinek.

A felek megfogadták a tanácsot és azonnal érintkezésbe léptek a PWA west virginiai vezetőségével, hogy menjen több munkát tudjanak biztosítani.

helyébe William Blizzard került a 17-ik kerület élére.

Blizzard ur ugyan nem sokat törődött a kerület bányászaival és mint arra sokszor rámutattunk, kisebb gondja is nagyobb volt annál, hogy mi lesz azokkal a bányászokkal, akiket a ladológépek kilöttek a munkából. Sőt, egyenesen tagadta, hogy Dél West Virginiában bajokat okoztak volna a ladológépek.

Van A. Bittner úgy látszik nem tud azok nélkül Chicagóban sem élni, akik Charles-townban körülveszik és így odarendelte Blizzard alelnök urat és őt szervezőjét Charles Kisert, Vernon Riffet, Gus Allisont, Homer Alleyt és Chrales Pynet.

Szép, szép, hogy kizárólag a bányászok vállaira rakják Lewisék az acélmunkások szervezését, de azt nem tudjuk helyeselni, hogy ugyanakkor teljesen vezetők nélkül maradnak a bányászok.

A 17-ik kerületben például most teljesen vezetők nélkül lenne arra, hogy a kerület vezetősége a legsürgősebben akcióbba lépjen a munkátlan bányászok érdekében és a

PWA-nál harcolják ki, hogy minden munkátlan bányásznak adjanak munkát.

A 17-ik kerület azonban most teljesen vezetők nélkül áll, a vezetőségnek minden számottevő tagja Chicagóban és vidéken szervezi az acélmunkásokat.

Nem akadolnak arra, hogy míg a bányászvezérek az acélmunkások szervezésével vannak elfoglalva, esetleg meglátszhat a bányászszervezet frontja?

ÖSSZESZURKÁLTÁK A LOCAL GYÜLÉSÉN

A United Mine Workers of America 1105 számú localja Morea, Pa.-ban van a kemény szén vidéken.

A napokban ott nagyon izzó gyűlést tartottak a bányászok. Most kerül választás alá a kerületben (9-ik) a tisztviselői kar és a jelölés körül szóalkoztak össze, hogy Martin Kerrigan összeszúrkalátk. Arthur de Casmirrot, akire a szurkalás rábizonyult, letartóztatták. A letartóztatottnak 8 gyereke van.

DÉL WEST VIRGINIAI MUNKÁTLAN BANYÁSZOK FIGYELMÉBE

300 munkátlan bányászt alkalmaznak PWA munkára. Akik nyomorban vannak és nem találnak munkát, localjaiktól követeljük, hogy szerezzenek PWA munkát

Dél West Virginiában végre meghallották illetékes helyeken a munkátlan bányászok jajkiáltását és ha egyelőre nagyon is szerényen, de most már végre hozzáláttak, hogy segítsenek a munkátlan bányászokon. Végre megértették, hogy akiket a ladológépek megfosztottak a munka lehetőségétől, nem feketnek eleve-nen a sírba.

Egyelőre ugyan csak háromszáz bajtársnak juttatnak munkát, de ez csak a kezdet és mint a PWA vezetősége jelentette, hogy szaporítani fogják a munkások számát.

Logan, Mingo, Fayette, Kanawha, McDowell, Mason és Putnam megyékben az állam egészségügyi hivatala elrendelte, hogy az elhagyott bányákat falazzák be, hogy azokból ne folyhasson ki acides és sülpheros víz, mert az megmérgezi a környék ivóvizét is és ehhez a munkához alkalmaz-

zák a munkájukból kiesett bányászokat.

A fenti megyék munkátlan magyar bányászainak azt ajánljuk, hogy azonnal jelentkezzenek localjaik vezetőségeinél és hívják fel figyelmüket a munka alkalomra és kéréjék meg őket, hogy szerezzenek számukra munkaalkalmat.

A local vezetőknek kötelessége mindent elkövetni, hogy tagjaiknak munkát szerezzenek és a tagok ne csak olyankor legyenek jók, amikor tagdíjat kollektálnak tőlük, hanem akkor is, ha azok bajban vannak és segítségre szorulnak.

És ha nem jutna mindenkinek munka, aki most jelentkezik, kérje meg a localja vezetőit, hogy akkor jegyeztesék elő a következő csoportba, mert ismételljük, a PWA vezetőségnek jelentése szerint emelni fogják a munkások számát.

BANYAROBBANÁS WEST VIRGINIÁBAN

Egy bajtárs nyomban életét vesztette, kilenc súlyosan sebesült. - Szikra gyújtotta meg a gázt

Dél West Virginiában gázrobbanás történt egy bányában és csak a jó Isten csodája, hogy nagyobb szabású katasztrófa nem történt.

A Connelton Coal and Coke Co. No. 5 bányájában, Connelton, W. Va.-ban a vágómasina szikrája felrobbantotta a bánya egy csücskében összegyűlemlett gázt és egy bajtársat nyomban megölt, kilenc bajtárs pedig súlyos égési sebeket szenvedett. Amint felszínre hozták őket, azonnal a Montgomery kórházba kerültek és a kezelő orvosok szerint három bajtárs állapota különösen aggodalomra ad okot.

A gázrobbanás idejében abban a bányarészben, ahol ki-

robbant a gáz, sokan dolgoztak és csak a bányászok lélekjelenlétének köszönhető, hogy nagy nehézségek árán kerülő utakon ki tudtak mászni a bányából és így nagyobb szerencsétlenségnek vették elejét.

Persze: megindították a vizsgálatot, hogy kit terhel a felelősség a gázrobbanásért, de ahogy mi a viszonyokat West Virginiában ismerjük; biztosan kiderítik majd, hogy a bányatársaság semmiképpen se felelős, hogy minden óvintézkedést betartottak.

Vagy esetleg azt derítik ki: hogy a robbanás következtében meghalt bajtárs volt a hibás. Így szokott ez történni West Virginiában.

BOBTOWNBAN MEGINDULT A MUNKA

Bobtown, Pa. bányát háromnegyed éve lezárták, ami bizony nagy baj volt az ott lakó bányászokra.

Julius elsején megindult a munka és most fokozatosan bányásszák a szénét a bánya különböző részeiben.

Uj embereket azonban nem vesznek fel, csak a régieket helyezik munkába.

MEGNYITJÁK AZ OLIVER NO. 4. BANYÁT

Pennsylvania Fayette megyéjében az Oliver No. 4 bányát megnyitják. Uj tipli és uj bejáratot építenek hamarosan és megkezdik a széntermelést. 100 bányász jut itt munkához.

ILLINOISBAN MEGNYITOTTAK EGY BANYÁT

A Peabody Coal Co. Peerless No. 59 bányáját megnyitották. A bánya több mint egy hónapig volt lezárva.

MEGÖLTE A BANYAKÁRÉ

A Pocahontas Coal Co. Bishop, Va. telepen James Brown bajtársra ráesett egy megrakott bányakaré, mely kioltotta életét.

MEGÖLTE A LEJÁRÓKÓ

Henry Farrar bajtársra a Pennsylvania Coal and Coke Co. No. 3. bányájában Ehrenfeld, Pa.-ban rászakadt a kő. Mire kihúzták alóla, nem volt benne élet.

Kakas Márton

ötleteit, gondolatait, tréfáit és a mindennapos élet-
vonatközpontú megjegyzéseit, amelyek hosszú idő óta forog-
nak közközzé az amerikai magyarság körében, ebben
a rovatba foglalja össze hétről-hétre íródeákja:

GONDOS SÁNDOR

Nem halt meg Zilahy Lajos

— Kakas Márton helyreigazító
írása. —

Amikor jó, okos dolgokat mond az ember, hej be sok idő kell hozzá, hogy észrevegyék, és mennyivel több, hogy elismerést kapjon érte. Ellenben mondjon vagy írjon az ember valami bolondot, villám se lehet gyorsabb annál, amint oda koppantanak a kőrmére.

Arról beszéltem a múlt hét során, hogy fülembé jutott valami módon, mintha meghalt volna a kiváló magyar író: Zilahy Lajos. Aki nekem ezt újságolta, összetévesztette Zilahyt valakivel, mert hiszen mostanság csakugyan meghalt a magyar haza valamelyik tollforgatója, akárcsak lett legyen is az, mindenesetre kisebb író, mint Zilahy Lajos.

Ennélfogva miattam nyugodhatik békében, nem zavarom örök álmát, hogy siratót mondjak felette. Inkább örvendek annak, hogy aki meghalt, nem volt Zilahy Lajos, mert hiszen amint azt felőle írott bucsuztatóm mutatja, nagyra becsülöm én ezt a Zilahy Lajost és korai elmulását a magyar haza veszteségének tartottam.

Alig jelent meg a Zilahy Lajos felől irt szomorú írásom, máris értesít sietve a Magyar Bányászlap szerkesztője, hogy baj van a kréta körül, tarajos. Mondja levelemben ezeket

— Azt irtad, hogy Zilahy Lajos meghalt, holott viruló egészségnek örvend. Londonban él most, vagy három hónapja vált meg a "Magyarország" főszerkesztői állásától. Egyébként Magyarország egyik legbeérkezettebb írója. Regényeit angolul is olvashatod, szindarabjaival találkozhatasz amerikai színpadokon és moziban. Amerikában is volt már két ízben, a Paramount hozatta ki Hollywoodba és az a kis verse, amit idéztél óriási sikerű volt, még a zenéje is nagyon szép.

Nekem bizony nagyon tetszik az, hogy én, aki annál a kis versnél egyebet se tudtam Zilahy Lajos felől, a magam egyszerű izlésével ilyen csekélységből is megéreztem, hogy igazi tehetséggel áldok szemben.

Nem vonok én vissza ennél fogva egyetlen sort sem abból, amit Zilahy Lajos felől irtam. Sőt dicsérem az orrom éles szaglását, hogy nagy amerikai elhagyatottságomban is észre tudtam venni azt, ha Istenadta tehetséggel kerülök szembe.

A magam fanyelű bicskájával azzal próbálkoztam, hogy szobrot állítsam Zilahy Lajosnak, aki így abba a szerencsés helyzetbe került, hogy már életében megkapta azt, amit másoknak csak holtok után szoktak osztogatni.

Mert úgy áll a dolog, hogy

az elismeréssel nagyon szűkmarku a magyar. Ritkán osztogatja és zsugori módjára méri. Mi voltaképpen csak temetni tudunk szépen, de abban azután más náció nem is igen vetekedhetik velünk, ellenben a babérok osztogatásában olyan takarékosak vagyunk, hogy abból még főzelékbe valóra se juttatunk a magyar íróknak és költőknek.

Nem hiszem, hogy az előttem ismeretlen, de különben igen nagyra becsült Zilahy Lajos uram rossz néven venne tőlem azt, hogy idő előtt sirattam el.

Szomorú hangú írásomból legalább megtudja azt, hogy ha csakugyan meghalt volna, akkor tovább élne hire-neve munkáiban, amelyek nem mulnak el a sir szájának megnyitásával. És mivel az elismerés egy teljesen ismeretlen ember részéről érte, annál becsebb lesz az reá nézve.

Azt mondja a közfelfogás: — Sokáig él az, akinek holt hírt költik.

Hát csak éljen is sokáig Zilahy Lajos, alkosson minél többet a magyar lelkek gyönyörűségére és a magyar irodalom javára. Ha úgy folytatja az írást, amint eddig csinálta, ha úgy fogja meg a lelkeket, mint az enyémet, talán még azt is megérheti, hogy hálánk és tiszteletünk jeléül megválasztjuk az Első

Kankakee Zrinyi Mihály Tó-dor Temetkezési és Betegség-egyező Egyesületi Szövetség zászlótartójának. Aminél nagyobb elismerést mi, amerikai magyarok, nem igen adhatunk élő embernek, főleg újságosnak.

Talán mondanom se kell, hogy alig ébresztettek fel csalódásomból, máris berohantam Hazelwodon a nyilvános könyvtárba és utána néztem annak, hogy mi egyebet irt azon az egy versen felül ez a Zilahy Lajos. Irt az bizony sokat és ha zárás idején ki nem dobnak a könyvtárból, talán most is ott ülnék és éhes lélekkel olvasnám Zilahy Lajos írásait. Pedig hát nem kellett nekem az idézett egyetlen verscské-nél több bizonyíték arra, hogy igazi tehetséggel áldok szemben.

Ugy jártam én Zilahy Lajossal, mint annak idején egész Magyarország Szabolcska Mihállyal. A kiváló református lelkész külföldre vetette a sors, onnan küldött haza két rövid verset, a salzburgi csapásokról, meg a párisi fogadóról, mégis tudta minden magyar, hogy a nagyok közül való költővel áll szemben. Így jártam én is Zilahy Lajossal, akinek erőt, egészséget és főleg írásra való kedvet kíván igaz tisztelettel:

kakasházi Kakas Márton. éve.

EZ IS ÚJ DEAL

Minden újság megírta, hogy szenátor Ellison Smith Philadelphiában a konvenció termet elhagyta, mikor Rev. Shephard, egy néger pap kérte a demokratákra az Isten áldását.

Mr. Smith, a kékvérű déli arisztokrata bizonyára úgy érezte, hogy az Istenhez a színes ember szava nem ér fel, vagy ha felér, akkor Smith az Istennel sem akar cseresznyézni egy tálból.

Ami nagy szó egy politikusk-nál, aki vallási dolgokban farizeusabb az ótestamentum akármelyik öreg papjánál.

A szenátor ur azonban néhány órával később jónak látta visszamenni a terembe, és hát nem is kerülhetett a dolog nagy megerőltetésbe, mert azok a rongy és szemtelen liberális lapok azóta kipiszkálták, hogy ökegyelme volt már egy négerrel egy utcában.

Szenátor Smith fiatal korában kezdte meg a politikai racketeerek pályafutását, mikor a "rekonstrukció" szomorú napjai egy-két néger törvényhozót a déli államokban még meghagytak.

És akkor egy néger törvényhozó jelenléte nem gátolta meg az ambiciózus ifjúrát, hogy törvényhozói tisztjét el ne foglalja.

Mindenesetre új deal az is, hogy a demokrata konvenciókon meg szabad és meg lehet a négereknek jelenni.

Régebben a demokrata párt "lily white" volt, hogy a déli urak ne legyenek kénytelenek egy levegőt szívní a "nigger"-rel, ma azonban van a pártnak egy fekete kongressz-munkja is, akit Chicagoból küldtek Washingtonba két

És mert a szavazat szavazat, a néger congressman bizony akárhányszor ott ebédelt a kongresszus vendéglőjében a fehér kollégákkal, akik csak a néger szaktárs, ugyan-csak néger vendégei ellen kikkoltak.

Szenátor Smith voltaképpen a saját butaságát mutat-ta be, mikor kivonult a teremből, s bár meg lehet, hogy Carolinában a szavazóinak tetszett ez az eljárás, a szenátor pályafutása ezzel elér-kezik a végéhez.

Mert gondolkozhatnak a déli urak és a déli white-trash akárhogy, az egyre balfelé to-lódó demokrata párt nem engedheti meg többé magának azt a lukszust, hogy a nége-reket mellőzze.

A négernek a politikai szabadságot és egyenlőséget — papíron — megnyerték, és bár a nemzet gyalázatára bizonyos déli államokban ma sem engedik őket szavazni, a következő nemzedék elől már nem tudják majd a szavazó urnákat elzárni.

És akármennyire beleszakad a szíve a déli kékvérnek, s még inkább a déli white trashnek, a politikai hatalom-mal együtt a néger társadalmi egyenjogúsága is meg fog érkezni.

Mr. Roosevelt, vagy akárki más a fehér ház asszonya, akit First Lady-nek tisztelek ebben a házban, kénytelen a néger congressman feleségét teán fogadni.

S mert egyre több lesz a néger congressmen, egyre több néger nő fog a fehér házba járni téára.

Akiket pedig ott fogadnak, azok előtt bajos aztán a többi házak ajtajait mindet bezární.

A politikai vezérek, a trón mögött meghúzódó hatalmak szintén kénytelenek lesznek a parlorban is leparolázni ma-holnap a négerrel; s megte-szik ezt majd az "üzleti" elő-kezők is, mert teszem azt a villany trusztnak igazán mindegy, hogy fehér vagy né-ger congressman szavaz-e mellette.

A keleti nagy városok né-gerjei ma még nem érkeztek el oda, hogy ezt a politikai és utána társadalmi egyenjogu-ságot kivívják maguknak, mert hiszen ezek még délen jártak iskolába, ami körülbe-lül annyit jelent, mintha se-hol az iskola padját nem lát-ták volna. Mert a déli álla-mokban a néger szándéko-san butítják, szándékosan el-vonják a tanulás lehetőségé-től.

A georgiai, a carolinai, a floridai cracker-ekből álló is-kolaszék a néger iskolákra aránylag kéttizedét, vagyis egyötödét költik annak, amit a fehér gyerekek iskolázatá-sára költenek, mert a saját hasznuk lesz belőle, ha a né-ger megmarad tanulatlannak és butának.

De New York, Pittsburgh, Cleveland, Chicago, Detroit iskolái ontják magukból a né-ger gyermekeket tíz éve, a keleti főiskolák telve vannak fekete diákokkal és öt-tíz év mulva ezek vezetik azt a né-ger tömeget, amely bizonyos helyeken meg fogja majd kapni az öt illető reprezentá-lást és az azzal járó hatalmat.

Ezen a konvención még csak azt engedték meg az ed-dig "lily white" demokraták, hogy a néger imádkozhassék, négy év mulva nem érik be ezzel a szereppel.

Négy év mulva meg fognak szólni a négernek nevében mindkét párt politikai kon-vencióján azok a színes em-berek, akik az utolsó pár év-ben az egyetemeket végezték

VILLANYOSÍTOTT FARMOK

Ickes miniszter megnyomott egy gombot, mire a villany-áram elkezdett fejni egy cso-mak tehenet, a villany légy-csapó a raktár körül agyon-csapta az összes legyeket, a vetés melletti kerítésből vil-lanyáram csapott ki, amely tá-vol tartotta a jószágokat a ve-téstől, a farmházban egyszer-re lehült a levegő és a farmer fia villanyárammal borotvál-kozott.

Mindez Dranesville, Va.-ban történt, az ugynevezett villany mintafarmon, ami a gazdasá-gi szakértők szerint a jövő ze-néje. Amerikában az elfoga-dott és alkalmazott találmá-nyokat rövid időn belül nép-szerűsíteni szokták s valószí-nű, hogy a villany farm felsze-relésének ára néhány éven be-ül elérhető lesz sok farmer számára.

Téhat az fog történni a far-mokban is, mint a gyárakban. Fele vagy negyed annyi em-ber fogja végezni a munkát.

A naiv ember most azt hiszi, hogy ennek következménye a bőség, gazdagság, emberi bol-dogság lesz, mert hiszen nem lesz a farmer rákényszerítve, hogy hajnaltól estig dolgoz-zék, — dolgoznak helyette a villanygépek — bőség lesz, mert hiszen a villany többet tud produkálni, mint az em-ber, s így a farmer is eljut a kultúra és civilizáció áldásai-hoz, szórakozásokhoz, művelé-dési, fejlődési lehetőséghez.

Hát tulajdonképpen ennek kellene történni. De nem ez történt a gyárakban, ahol szintén gépeket állítottak be az emberi erő helyett.

Ahelyett, hogy a gépek által megcsökkent gyári munkát felosztották volna a munká-sok között úgy, hogy kevesebb — mondjuk feleannyi ideig dolgozzék minden ember s olyan fizetést kapjon, hogy ebből is megélhessen s legyen pénze szabad óráinak jó fel-használására, az történt, hogy

és azt követelik, hogy a szö-vetség törvényt hozzon a lin-cselés ellen. Tudniillik, hogy a lincselés elintézését, illetve el-tusolását ne bízzák a megyei sheriffre, hanem a G.-men-ek vihéssék a csőcselékek gyilkos tagjait a szövetség courtjára.

És minél erősebben firtor-gatják az orrukat a szenátor Smithék, annál nehezebb dolog lesz a számukra a né-ger kezdődő egyenjoguságát lenyelni, ami elől még sem tudnak majd kitérni.

Tizenkét-tizenhárom millió néger polgártársunk van, akik egyáltalán nem a ma-guk jószántából jöttek ebbe a hazába.

Amíg megtartották őket fé-lig állatoknak, addig megér-tette mindenki, hogy nem voltunk egyformák. Addig a rendesebb érzésű emberek is kénytelenek voltak előttük az ajtajukat bezárni.

De amint az értelmiségük és a viselkedésük a miénket elérte, semmi ok és semmi jog nincs rá, hogy őket alaco-snyabb rendű embereknek te-kintsük.

Különösen meg kell érteni ezt azoknak, akik szintén le-nézett és megvetett kisebbsé-gekhez tartoznak.

Mert ha mi különbséget te-szünk az egyik csoporttal, ak-kor elismerjük, hogy polgárok és polgárok közt jogos kü-lönbségek lehetnek; s akkor nincs jogunk tiltakozni vagy haragudni, mikor ránk alkal-mazzák a különböző mérté-ket.

Ugy látszik, hogy a nemzet többsége ezt így megérti, kü-lönben nem érdekes újság, hanem természetes mozdulat lett volna a szenátor Smith butasága, aki a konvenció ter-mét ott hagyta.

kidobták a gyárból a munká-sokat, a bennmaradtak to-vábbra is hosszú időt dolgoz-nak s beállott a depresszió. Hiába vannak gépek, amelyek olcsón tudnának gyártani köz-használati cikkeket, a gyáros nem akart lemondani a na-gyobb haszon lehetőségéről és az lett a vége, hogy a gépeket nem tudják kihasználni, mert hiszen megcsappant — még pedig alaposan — a keresők száma és ezzel együtt meg-csappant a vásárlók száma is.

A gyári gép nagy részben megválthatta volna a világot s ehelyett az ember ostobasá-ga miatt a gép lett milliók és milliók veszteséje.

Vajjon tanulnak-e ezen a szörnyű káron akkor, amikor a farmokat villamosítani fog-ják? Meg fogják-e engedni, hogy a megcsökkent munka hasznát a farmerek lássák. Vagy pedig újra odarohan a kapitalizmus és magának akarja kisajátítani mindazt a hasznat, amit a farmgépek adnak. Vajjon a villanyerővel fejt tejből a közvetítő részére lesz-e vaj, vagy pedig megen-gedik már egyszer, hogy a farmer is megvájazza sovány kenyerét? Vajjon meg fogják-e engedni a közgazdasági szak-értők és kormányzók, hogy a farmernek ráérő ideje legyen, vagy pedig egyszerűen teljes munkanélküliségre és kere-settegkülségre fogják kárhoz-atni a farmert, éppen úgy, amint ahogy tették ezt a gyá-ri munkással.

Igazán paradicsomi állapo-tok, kánaani bőség lehetne itt, ahol a föld mindent meg-terem, s a gépek a munka nagy részét elvégzik, ha egy-szer megérténék, hogy a föld természet és a gépek munka-bírást mindenki számára egyenlően kellene felosztani. Jutna is, maradna is minden-keinek.

És az anyagi bőség meghoz-hatná a szellemi előrehaladást, a lelki gazdagságot is, mert hiszen ideje is, pénze is lenne minden embernek ahhoz, hogy a lelkét is táplálja, hogy tan-uljon, haladjon, művelje ma-t magát és alkalmat keressen egyé-ni tehetsége kihasználására. Akkor nem lennének egész meggyék, ahol még sohasem járt a vonat, ahova nem ér el az irott betű s ahol afrikai sötét elmaradottságban élnek még ma is az emberek.

Csoda-e hát, ha a munkás ellenségének tekinti a gépet, pedig élete legjobb barátja le-hetne, ha nem önző, rövidlátó, kapzsi módon használnák ki a gépek erejét, ahelyett, hogy az egész emberiség részére hasz-nálják fel. A gép arra van hi-vatva, hogy barátságos, szel-lős, rendes házat adjon a munkásnak s ehelyett még nyomorúságos lakóhelyéről is száműzte őket, koldusbotra juttatta őket családjukkal együtt.

Nem lehet nagyon örülni ennek a villannyal hajtott farmcsodának, mert valahogy attól félünk, hogy ebből se lesz áldás, bőség és boldogság, hanem csak fokozni fogja a nyomorúságot. Mert az ember száz és száz olyan dolgot talál fel isteni zsenialitással, amely az életet könnyebbé, szebbé, érdekesebbé tehetné, s ugyan-akkor ördögi gonosszaggal mindezt rögtön az emberiség kárára, nyomorúságára for-dítja.

RÁSZAKADT A KŐ

Jeff Homidy, 20 éves baj-társunkra a Pennsylvania Coal and Coke bányájában Mastel-ler, Pa.-ban kő szakadt, mely sulyosan összezúzta.

A spangleri kőrháza szállí-tották, ahol ápolás alá vették.

H A - Ö N N E K

Levélpapír - Boríték - Név-

jegy vagy bármilyen üzleti

nyomtatványra van szük-

sége, forduljon hozzánk

a legteljesebb bizalommal.

Árajánlatot szívesen adunk

Plakátot - Mulatsági meg-
hívót - Belépti jegyet - Alap-
szabályt - Diszalbumot - stb.

OLCSÓN - IZLÉSESEN
PONTOSAN készít és szállít
az ország bármely részébe

Lapunk Nyomdája

A MEZŐK LILIOMA

(Folytatás.)

— Csak szép koporsót vő gyetők Szigetben. Sok cifra-ság legyön rajta, fényös betükből a neve, csipkés a szemfödője. Szép temetést akarok, nagyon szépöt. Hiszön első embör vót a pusztán! A méltóságáék is mind ott lesznek a temetésen.

A kanász dörmögött valamit, hogy kár a pénz kiadni, majj eltemetik azok, hiszen jól szolgálta őket... Orbánné azonban nem engedett.

— Az én uram vót. Ne mondja senki, hogy sajnálom tőle a koporsót....

Az éjszaka zajosan telt el. Az ajtót szüntelen csapkodták. Mosdatók, öltöztetők és virasztók léptek egymás lábára.

Csak Rozika állt csöndesen, szótlanul és csodálkozva. A ládára huzódott és arcára szorított kézzel szepegett.

Nagyon sokára, amikor már gyertyák égtek a szubladán, az üvegharang alatt álló Mária-szobor előtt és az apját kinyújtóztatták a nagy talpas asztalon, ahol máskor a leves meg a pecsenye párolgott; leszedte szeme elől ujjait és vibráló pupillákkal meredt a fehér lepedővel letakart halotthoz.

Csak az arca volt szabad és ezt a meghalványodott barna arcot nézte egyre Rozika. Mintha várta volna, hogy egyszerre megint vörös lesz a nyaka meg a homloka, széttöri kemény öklével alácsüngő, hosszú, ősz bajuszait és dörmögő ásitásba kezd mint regelenként szokta.... De hiába!

Órák órák után futottak és Orbán Péter nem mozdult meg többet. Sőt, ahogy Rozika nézte, mintha az arca egyre ismeretlenebb és idegenebb lett volna: mintha nagyon, nagyon messze lett volna tő-lük!

Ekkor jöttek a sirató asszonyok és ahogy meghintették szenteltvízzel a halott arcát, olvasót csavartak görbe barna ujjakra és reszkető, szörnyű fejhagyon sorolni kezdték Orbán Péter dicsőséges földi tetteit, erényeit, kiválóságait.

Ezt már nem bírta tovább Rozika. A mellét megfeszítette valami rettentő erő. Azt hitte, kettészakadnak bordái a szíve táján. Kicsiny, forró kiáltás tört ki a száján s kirohant a házból. Jaj! Futnia, szaladnia kellett, mert tépte, irtalmatlanul kinozta ez az eddig ismeretlen, belső fájdalom. De csak a kis kertjéig jutott el.

A méheshez közel, az alacsony padon huzódott meg. Itt sirdogált el egymagában egészen hajnalig és csak nagyon ritkán emelte fel kezét az arcáról. Akkor is az égboltra nézett, a halkan hunyorgó tömötelen őszi csillagokra, mintha őket akarta volna megkérdezni, hogy miért történt így minden? De azok csak hallgattak és messze voltak mint Orbán Péter arca... Pedig, hogy szeretett volna fölajdulni és kérdezni: Urísten csak ennyi az egész? Ennyi: az ember jól eszik a dödölléből és csak vége? Ugy hozzák haza, mint egy zsákot! Azonban senki nem felelt Rozikának és ő belátta, hogy mindennek így kellett lennie...

II.

A két napra, ami most következett, holtáig nem tudott visszaemlékezni. Tett-vett, végezte a dolgát mint máskor, de a lelke? A Rozika tizenhat

esztendő szíve és tudatlan paraszti lelke olyan volt, akár az őszi szántásra váró buza-földek. Kíváncsi, várakozó és meglehetősen rémüldöző. Nem értett semmit abból, ami körülötte történt. Az agyában ködösen, áthatolhatatlanul terjengett az a gondolat, hogy hát az ő apja? Az ő apja ilyen semmivé válhatott! Tovább nem tudott gondolni. A fákát nézte mindig, a csöndesen bólogató magos jege nyefákat, melyek alatt any-nyiszor látta ballagni a kastély felé... De most nincs, nincs többé sehol az a vállas, zömök, sapkás Orbán Péter... És ezt annyira nem tudta fölfogni, hogy sirni se tudott, pedig ugyancsak markolta szívé a szomorúság.

A temetésre fekete kendőt kötöttek Rozika fejére. A fényes, selymeként villogó, szőkésbarna haja egészen elbujt alatta. Rossz, fejfájdító, régi szaga volt ennek a kendőnek, nyilván a ládától, melyben anyja tartotta. Rozika többször megfújta az orrát. Ilyenkor a bérésasszonyok meglöktek egymást mögötte.

— Szegény árva... Lá, hogy sir egészen árva...

Ezt nagyon rossz volt hallgatni. Föl is rántotta reá nyomban a vállait. Mit sajnálják őt ezek? Hát ő azért már nem Orbán Péter lánya? Szíve meglehetősen keresték a temetési menetben a nagy, fekete koporsót, melynek oldalán ott fényesedett nagy, aranylő betűkkel: Orbán Péter... Ha a koporsóban van is, ha halott is, de az ő apja azért! Nem árva ő, mert a szívében most is ott él a szeretet, melyet apja iránt érez... Ettől a kicsiny, mákszemnyi büszkeségtől és naiv meggyőződéstől egyszerre olyan magos lett megint Rozika dereka, mint egyébkor szokott lenni. Olyan sugár és hajlékony, akár azok a fiatal fák a nagy, öreg, erdők szélein. Valaki, amikor a bérés házból kimentek, meglökte.

— Még az öreg Méltósága is itt van. Meg a legkisebb fia. A Miklós báró ur...

Rozika arca vörösülni lett ebben a pillanatban. Szíve nagyot dobbant. Akkorát, hogy gyorsan rászorította a kapcsos imakönyvét meg a fejérőlvasó ujjait, mert azt hitte, menten kiugrik a melléből. Sónajtott is egy nagyot. Aztán a szemeit járta át valami nyugtalan, forró villogás. Oldalt, a kendője sarkának kis takarója alól kémlt arra felé, amerre a csordásné mutatott.

Igen, az öreg méltósága, özvegy Szentiványi Gáborné ott ment a koporsó mellett, mindjárt balról, kissé távolabb a bérésék sorától. Fekete ruhában volt, hosszú fekete fátyul lengett a kis kalapja körül és ezüstnyeles fekete botra támaszkodva lépkedett. Minden lépésénél finom, könynyű illat szállott a nyomában, olyan édes és jó illat, hogy Rozika nyomban érezni kezdte, a fekete temetésen kezdődött a kedves szaga?

De ez a gondolata a következő pillanatban már olyan gyorsan elpárolgott, akár a füst a koratavaszi estében. Miklós báró urra kellett újra néznie.

— Mint a jegenyefa — sugogta valahol belül, magamagának Rozika és szemei tit-

kos gyönyörködéssel nézték a fiatal báró magos, karcsu, sugár alakját, mely valóban hasonlított a fiatal jegenyék-re. Szeme, a keskenyvága-su, nagyon uri fekete szeme egy pillanatra megállott a lányon. Csak egy rövid pillanatra, de ebben a pillanatban az is nézte őt. Aztán Miklós báró ur mintha mosolygott volna egy csöppet. Mintha azt mondta volna: ne félj, ne sirj... De mivel éppen a kis árkot kellett átlépniük, mely a ház előtt mélyült, már a bányák, az édeanyjára, az öreg méltóságára kellett vigyázni. Senki se vette észre ezt a kis pillanatot, csak a Rozika szíve. A sebes, korai fájdalomtól fölmart fiatal szívnek egészen a mélyéig nyílt ez a keskeny, szép uri arc.

A csordásné öccse, a Ferkó, aki gépészkövacs akart lenni, késbarna haja egészen elbujt alatta. Rossz, fejfájdító, régi szaga volt ennek a kendőnek, nyilván a ládától, melyben anyja tartotta. Rozika többször megfújta az orrát. Ilyenkor a bérésasszonyok meglöktek egymást mögötte.

— Szegény árva... Lá, hogy sir egészen árva...

Ezt nagyon rossz volt hallgatni. Föl is rántotta reá nyomban a vállait. Mit sajnálják őt ezek? Hát ő azért már nem Orbán Péter lánya? Szíve meglehetősen keresték a temetési menetben a nagy, fekete koporsót, melynek oldalán ott fényesedett nagy, aranylő betűkkel: Orbán Péter... Ha a koporsóban van is, ha halott is, de az ő apja azért! Nem árva ő, mert a szívében most is ott él a szeretet, melyet apja iránt érez... Ettől a kicsiny, mákszemnyi büszkeségtől és naiv meggyőződéstől egyszerre olyan magos lett megint Rozika dereka, mint egyébkor szokott lenni. Olyan sugár és hajlékony, akár azok a fiatal fák a nagy, öreg, erdők szélein. Valaki, amikor a bérés házból kimentek, meglökte.

— Még az öreg Méltósága is itt van. Meg a legkisebb fia. A Miklós báró ur... Ez a nap husvét hetében volt. A fűzfákon éppen sárgállott a barka. A levegőben száznai fecske röppent és ő kőkenyvirágot hozott a kőtenyében az Aranypohár-dűlő földjéről. Ünnepi dísznek szánta ezt a virágot és nem bánta, hogy véresre karcolták a hegyes tövisek a kezefejét... Így jött, fehér virággal a karjában a kastély alatt, amikor szép barna lován eléje került a fiatal báró ur. Miklós báró ur! Ő köszöntötte csöndesen és tiszteletteljesen, mert apja jókor lelkebe oltotta az ural-ság iránti féltő tiszteletet. Tovább is ment volna, de a báró ur megrántotta a kantárt és lovagló vesszőjével rákoppintott a fejére.

— Hogy nőssz, te kőcos... — mondta csöndesen fűtlyentve és nevetett hozzá, úgy, hogy a szép fehér fogait mind megszámlálhatta Rozika...

Nem tudta miért, de neki is nevetnénekje támadt. A szeme kigyulladt, forró lett és a szíve majd szétvetette mel-lét... Akkor este, amikor hazaért és eloszította a virágo-kat a kalázkliknak nevezett színes vázába, odaszólt az apjához.

— Hogy hívják az ural-ság legkisebb fiát?

Az anyja rámondult:

— Mi gondod vele? Hiszen az ur!

De az apja a pipagyújtás után megsimogatta a haját.

— Aztat, lányom, Miklós-nak hívják... Miklós báró ur-nak...

— Ő akkor sokáig hallgatott. Kint maradt a ház előtt, tavaszi csillagokat nézni, miglen azon vette észre magát, hogy a szája azt a nevet próbálgatja magában... De se-hogy se tudta eltalálni. Ő, persze, hiszen csak Pistákat, Jancsikát, Petiket, Nanikat, Katikat tudott ez a száj, meg Ferkót...

De aztán ez is elmúlt. Csak egy kicsiny, szomorúság, de nagyon szívódobogató félelem-maradt meg belőle, ahogy

néha maga előtt látta azt a hajlékony, magos alakot a barna ló hátán... És most egyre fogva tartja ez a név... A Miklós báró ur neve... Jaj, mi lenne, ha odamenne és megfogná a kezét és ott sirna azon a keskeny kézen! Jaj, talán az jobban megtudná vigasztalni, talán az mindennek tudna tanácsot mondani, hiszen ő az ural-ság fia!...

Aztán a temetés is elmúlt, a méltósága odaient az anyjához, hogy másnap menjen föl a kastélyba. Tor következett aztán és újból rákerült a leves meg a pecsenyehus a talpas asztalra, melyen Orbán Péter feküdt. Daloltak és vigadtak a tort ülők.

Reggel az anyja megkeverte a moslékot, aztán megmosta kezét s fekete kendőt kötött a fejére. Rozika tudta, hogy a kastélyba indul. Este a kanászék, a sógorék köszöntek hozzájuk és akkor kezdődött a nagy beszéd.

Az anyja sokáig szepegett, végül egyszerre megerősítette magát, végigsimított az arcán és keményen szólott.

— Félévi kommenciót kapunk. Aztán még külön száz forint jutalmat.

A kanász ráfektette sörtes, szögletes fejét az öklére. Lát-szott, hogy fontosnak tartja, amit mondani akar. És az is látszott, hogy meg van elé-gedve...

— Akkor hát szülém, kész mindön! Nekünk is van száz forint takarított pénzünk, meg ami apánkról maradt... Tíz hód főd, szép kis ház, meg szőlőkert. Nó, itt a kezem, csapjunk össze...

A kanászné, Rozika testvér-nénje, aki tíz esztendővel volt nála öregebb, laposan, majd-nem sunyin nézte a hugát.

Ezt meg majd kiházasi-tunk tisztességgel. A Ferkó biza, jól meg meg nézte már... Még mihelyt is nyitunk nekik Gadányban, ha Isten meg-segit bennünket...

Rozika úgy érezte, mintha megütötték volna. Hát még amikor az anyja ráemelte kis-sé fakó, hideg tekintetű, szigorú szemét.

— Ugy biza... Ez jó lesz így. De addig, amíg Ferkóból embör, belőle asszony lehet, addig a Rozi majj szögáni megy... Az öreg méltósága már mondta is, hogy az őszön új lány kell neki a konyhára, mert a Katica férjhez mén. A szobára fogják csak. Semmi nehezt nem kel végeznie. Ugy bizony, kisasszony lesz belőle a kastélyba...

Rozika csak hallgatott, csöndesen, türelmesen. De akkor mintha kiáltani akart volna valamit, fölugrott a kék-re festett ládáról, ahol ült.

— De én nem menek! Nem menek bizony!

Az anyja azonban keményen, majdnem ridegen, a-hogy szokott is beszélni, rá-nézett és megvonta a vállát.

— Tizenhat esztendő vagy már Rozi. Erős és egészséges is, hála Istennek. Bizon, most hogy apád nincs, magadnak kell kenyeret keresni... És te megkeresheted a magadét becsülettel... Még takaríthatsz is magadnak, amíg az üdöd meggyön. Szegén lány vagy, bérés lány vagy, nem marad más vissza, mint a szolgálati! A kanász megköszönte a torkát.

Jól beszél szülém! Igen nagyon jól! Bizony, hogy megkeresheti már ekkora lány a maga kenyerét! Csak egyben igazat adok a Rozi-nak: Ne menjen ő a kastélyba. Ha mink elmenünk innét, kibeszélik a népek, hogy nem vittük magunkkal. Menjen csak a Rozi a városba, ott is megkeresheti a maga kenyerét...

(Folytatása következik.)

LAURENCE J. KELLY

Ezt a nevet most hallják először e lap olvasói.

22 éves mindössze, a mes-tersége egyszerű drótygári munkás. Mégis cikket írunk róla és bemutatjuk e lap olvasóinak: úgy érezzük érde-mes vele mindenkinek megismerkedni, akit érdekel az a nagy harc, mely most folyik az acél munkásság szerve-zéséért.

Laurence J. Kelly az, aki az első nagy harcot — megnyerte.

A CIO központjából kiadott jelentések ugyan a győzelmes harcért minden babért Van A. Bittnernek, a Chicagoban székelő bizottság vezetőjének nyujtanak át, mi azonban ezt elvesszük tőle és átnyujtjuk annak, akinek az jár: Lauren-ce J. Kellynek, a Stearlings, Ill. Union No. 63, Amalgama-ted Steel, Iron and Tin Workers elnökének.

Három héttel ezelőtt történt, hogy a Northwestern Barb Wire, Sterling, Ill. tele-pén a munkások megelégtelték a szervezetenlenség gyönyörüsé-gét, az éhbérekét és kimentek a munkából.

Akkor a CIO még nem kezdte meg működését a munka abbahagyása még egészen önkéntes volt.

Amikor kinn voltak a mun-kából, akkor ébredtek tudatára, hogy a harchoz volta-képpen egy vezetőre is szükség van és a Central Parkban gyűlést tartottak és ott vá-lasztotta meg 800 munkás egyhanguan a 22 éves fiatal-embert vezérének.

És hogy Kelly méltó volt a bizalomra, az mutatja, hogy első intézkedéseiben is megmutatta, hogy helyén van az esze.

Az első dolga az volt, hogy szigoruan megtiltotta a harcolóknak, hogy szeszes italt fogyasszanak.

Azt mondta bajtársainak: "En tisztaszű, józan embe-rekkel akarok harcolni, mert csak így remélhetek győzel-met."

És a munkások csodálatosan hallgattak erre a fiúra és betartották intézkedését.

Második intézkedése az volt, hogy felhívja bajtársait minden törvény betartására és in-tette őket, vigyázzanak, ne legyen köztük rendbontás.

A picketelőket mindig személyesen oktatta ki, maga is kinn járt állandóan a picket vonalon.

Megszervezte a harcolók segélyezését, hogy ne legyen nélkülöző táborukban.

A várostól, a kereskedőktől személyesen kért pénzt és élelmet és így a három he-tes harc alatt volt is minden-kinek elegendő élelme.

Mikor mindent megorgani-zált: akkor fordult a chicagói CIO bizottsághoz. Hogy jöjje-nek és szervezzék meg köztük az Amalgamated Steel, Iron and Tin Workers localját.

És állandóan lelkesítette a harcolókat és együtt tartotta őket. Bármit ígérhettek a kompanya bérencek, az embe-rek nem álltak kötélnek; va-kon hittek Laurencenek, hogy harcuk csak győzelem-mel végződhet.

És a héten a harcnak meg is volt az eredménye.

Az első harc, amelyben győzelemre jutottak az acél-munkások.

Tíz százalékos bérjavítást kaptak azonnali hatállyal.

Elismerték az Amalgamated szervezet és a CIO megbí-zottjait tárgyaló feleknek.

Minden munkást, aki a harcban részt vett, vissza kell venni a munkába.

Munkafeltételekben barát-ságos megegyezést.

Ha azt még nem is sikerült elérni, hogy a gyárban CSAK szervezett munkások dolgo-zanak, már az is nagy ered-mény, amit ebben a harcban sikerült kivinni.

És hogy ez sikerült: Lau-rence J. Kellynek, ennek a fiatal munkásvezérnek az ér-deme; aki a munkástábornak össze tudja tartani.

Megnyugtató és jóleső erről beszámolni; mert Laurence J. Kelly azt mutatja, hogy nem igaz az, hogy a most felnövő amerikai fiatalság nem akar törődni saját problémáival, hogy az csak a ma gyönyö-reinek él.

Szétfoszlott a legenda: hogy az amerikai fiatalembert csak az autózás, tánc és ital ér-dekli.

Kelly esete azt mutatja, hogy vannak köztük nagyon is értékes, komolyan gondolkozó emberek, akik foglalkoznak a munkások problémáival és akik igenis harcba szállnak a nagyobb darab kenyérért.

A Kellykre vár az a feladat, hogy az elfáradt, megöregedett generációt felváltsák a munkafrontján és úgy lát-juk, hogy a Kellyk vállálják és emberül állják is a harcot.

És Kellykre vár az a fel-adat is, hogy a kiöregedett munkásvezérek posztjára kerüljenek és akik majd befe-jezzék azt, amit ma Lewisék megindítottak ez ország mun-kásainak beszerzését.

És talán ők nagyobb siker-rel fogják ezt végezni, mint a Federation of Laborban tan-yázó öreg, reakciócsok végez-ték, akik évek óta semmit se tettek, akik tétlenül nézték évek óta a munkásság nyomorát és akiknek csak egy volt

a fontos: az, hogy annyi tag-díj begyűljön, amiből az ő fizetésük kitel.

Ezek az elhízott kényelmes munkásvezérek a depresszió éveit jól fizetett zsíros álla-sokban töltötték, ők nem szenvedtek hiányt, az ő csa-ládjaik nem koplaltak, ők nem álltak meg kérni az ut-cán 5 centeket; ők nem na-gyon érték már meg a mai nyomorúságot.

De a Kellyk, akik ezekben a rémes időkben serdültek munkásemberekké, akik kop-laltak és rongyosak voltak; mert a mindenható tőke nem adott nekik munka alkalmat, jobban átérzik a munkásság bajait, mint a régi vezérek.

A Kellyk jobban átérzik, hogy szervezkedniök kell a tő-kével szemben és a szer-vezetért érdemes harcolni még akkor is, ha a harc nagy megpróbáltatással jár.

A Kellyk nem szoktak még hozzá a kényelemhez, a ra-gyogó hotelekhez, a kitűnő éttermekhez; ők nem félnek attól, ha ki kell állni a bari-kádra.

Csak örülni tudunk annak, hogy Sterling munkásai megtalálták ezt a fiatalembert, aki sikerre vitte harcukat.

Relief For The Itching of Eczema

It's wonderful the way soothing, cooling Zemo brings relief to itching, burning skin, even in severe cases. Itching usually stops when Zemo touches tender and irritated skin, because of its rare ingredients. To combat the irritation of Rashes, Ringworm, Eczema and Pimples, always use clean, soothing Zemo. It should be in every home. Insist on genuine Zemo. Approved by Good House-keeping Bureau, No. 4874. 35¢, 60¢, \$1. All druggists.

HETI STRÓFÁK

(Irtá: INDIÁN)

EGY VASKOS KÖNYVBEN

MEGJELENT

az a 160 oldalas nagy könyv, amely Szarvas Pálnak, az In-dián név alatt ismert népszerű magyar írónak összegyűjtött heti strófáit tartalmazza. Eze-ket a verseket Magyar-Amerika hétről-hétre élvezettel, hol ka-cagva, hol mosolyogva, hol meg egy-egy könnyet morzsolva ol-vasta s bizonyos, hogy a könyv megjelenését nagyon sokan örömmel fogadják.

A KÖNYV MEGRENDELHETŐ 1 DOLLAR BE-KÜLDÉSE MELLETT:
PAUL SZARVAS, 417 GRANT ST.
515 Bakewell Bldg.
PITTSBURGH, PA.

MAGYAR BANYÁSZLAP

(HUNGARIAN MINERS' JOURNAL)

Published by Associated Hungarian Weeklies of America
8502 WEST JEFFERSON AVE. DETROIT, MICHIGAN
Telephone: Vinewood 1-2222

Az egyedüli magyar bányászlap az Egyesült Államokban
The only Hungarian Miners' Journal in the United States
Subscription Rates: In the United States \$3.00 — In Europe \$4.00
Előfizetési ár: Az Egyesült Államokban \$3.00 — Európában \$4.00
Egyes szám ára 6c Single Copy 6c

Megjelenik Minden. csütörtökön Published every Thursday

ANDREW FAY FISHER, Editor

A Magyar Bányászlapot bányászok írják bányászokról bányászoknak
The Hungarian Miners' Journal is written for Miners of Miners by Miners

Entered as Second Class Matter at the Post Office at Detroit, Mich.
Under the Act of March 3, 1879.

EGY KIS KÜLÖNBSÉG

Három héttel ezelőtt, amikor a Committee for Industrial Organization megkezdte az acélmunkások szervezését Homestead, Pa.-ban, nagy gyűlést tartottak.

A nagygyűlésen — mint annak idején megírtuk — megjelent Thomas Kennedy Pennsylvania állam kormányzója és bejelentette a munkásságnak, hogy amennyiben harca kerül a sor és esetleg az acélbárók macakossága következtében sztrájkba kényszerülnek; számíthatnak arra, hogy segítyt fognak kapni az államtól.

Kitörő nagy örömmel fogadta az acélmunkásság ezt a bejelentést.

Hogyne fogadták volna; hiszen nemrég Mellon országában más világ jarta, ott az állam minden hatalma nem a munkások, de a nagy tőke oldalán volt.

A munkásság harcait a nagytőke mindig az állam hatalmával verte le. A mindenkori kormányzók: Pinchotot kivéve — mindig segédkeztek a munkásság harcának letörésében.

Amikor a lapok megírták, mit ígért Homesteadon Kennedy a munkásságnak, a Steel Institution, a nagy acélgyárak szócsove, kétségbevonata, hogy Earle kormányzó ilyen üzenetet küldött volna.

Erre Earle kormányzó is nyilatkozott és mindenben megerősítette Kennedy ígéreteit.

Azt mondta: ha sztrájkolni fognak az acélmunkások, és éheznek lesznek közöttük, ő bizony segítyt ad azoknak, mert ő soha se kérdezi egy éhes embertől, hogy miért is éhes.

Erre az acélbáróknak is el kellett hallgatni és összesorított fogakkal, de tudomásul kellett venniük a kormányzó nyilatkozatát.

Ez történt Mellonsorságban három hét előtt, ahol Earle most a kormányzó, aki persze a New Deal harcosai közé tartozik.

Michigan államban, az I. Stephenson Lumber Co. Escabana telepén sztrájkba mentek a munkások.

Nagyobb darab kenyeret és jobb munkafeltételeket követeltek, amire minden okuk és joguk meg volt, mert gyalázatosak a fizetések Escabanán és az éhbérékből alig tudnak megélni a munkások.

Már hetek óta tart harcuk és mert a gyalázatos kereseti viszonyai miatt megtagadtak pénzüket nem volt; hamar beköszöntött az inség, a nyomorúság a harcolók hajlékaiba.

Ma már valósággal éheznek az I. Stephenson Lumber Co. harcoló munkásai.

De kitaranak és nem mennek vissza a régi nyomorúságos éhbérékért dolgozni.

John Luecke, demokrata state szenátor, Fitzgerald kor-

mányzóhoz fordult és kérte adjon segítyt a rémséges helyzetben lévő harcolóknak.

Fitzgerald kormányzó azonban kereken elutasította a state szenátor kérését.

És ezt olyan megindokolással kísérte, hogy az ember alig akarja hinni, hogy a nyilatkozatot 1936-ban merete kiadni egy állam kormányzója.

Tisztára úgy hangzik, mint ha a huszas években kelt volna, amikor még korlátlan hatalma volt ebben az országban a nagy tőkének.

A kormányzó ur azt mondja, nem jár segíty annak, aki "otthagytá" munkáját és így saját maga az oka annak, hogy most nyomorognia kell neki.

Michigan állam kormányzója nem akarja tudni, hogy a munkásember nem jökevéből hagyja ott munkáját és vállalja a harcot, hanem azért mert a tőke kényszeríti erre, mert nem akarnak tisztességes munkabéreket fizetni.

Ha Escabanán rendes munkabérek lennének, ha a keresetből a munkások tisztességesen meg tudnának élni, mit gondol a kormányzó ur, abba hagynák ott a munkát?

Azt mondja Fitzgerald kormányzó ur: "Aki eldobja egy férj és családapa kötelességeit azért, mert azt hiszi, hogy a munkabére alacsony, annak nem jár segíty.

"Nem adok segítyt annak, aki a segítyt a fizetés-borítékkal előnybe részesíti."

A kormányzó ur kissé félre magyarázza persze a dolgozat, mert az Escabanai emberek nem a fizetés-borítékot dobta el, hogy segítyt kaphassanak, hanem segítyt kell kérniük harcukhoz: hogy fizetés-borítékjaikban legyen valami ha dolgoznak.

És még egy csomó ilyen kedves megjegyzést fűz a kormányzó ur segélymegtagadásához.

Nem soroljuk fel azokat, mert mi nem akarjuk a munkás olvasókat izgatni.

Minden szava arra jó, hogy a munkásembernek ököibe szoruljon a keze, hogy akadáhat még ma is ebben az országban egy államnak kormányzója, aki annyira kizárólag a tőke szemüvegén keresztül látja a tőke és munka viszonyait, mint Fitzgerald kormányzó.

A michigani kormányzó viselkedéséből láthatjuk az olvasók, mit jelent az, ha egy állam lakosai a régi dealt választják az új helyet.

1932-ben Michigan állam is az új deal mellett szavazott.

1934-ben azonban elbontották Michigan állam lakosait és az új deal helyére a régít választották Fitzgerald ur személyében.

Ez az ur reakciósabb, mint Hoover, mert ma már a telegarazs és a prosperitás már a sarkon vár jelszavu elnöke se merne a munkásoknak olyan választ adni, mint Fitzgerald ur adott.

A MULT HÉT SZENZÁCIÓIT

az ország nagyipara szolgáltatja, amikor köztették első felévi mérlegeiket és ezekből megtudta az Egyesült Államok népe, hogy a nagytőke számára már itt van a régen várt prosperitás.

Olyan hallatlan eredményeket kénytelenek bevallani, a milyenre régen nem volt példa és a vállalatok nyereségei szinte ugrásszerűen emelkedtek.

A nagytőke lapjai — és sajnos, ennek az országnak a lapjai legnagyobb részben a nagy tőkét szolgálják — ki nem fogynak a panaszból, a siránkozásból, hogy a New Deal ezt az országot tönkretette, hogy a tőke bizalma nem térhet vissza, míg Rooseveltt a Fehér Ház lakója lesz és ime, miközben a nagy siránkozás folyik, kénytelenek hatalmasan felendülni tüzletről beszámolni.

Roosevelt tönkreteszi ezt az országot — ez a nagytőke jelszava és ugyanakkor kimutatják a milliárdos nyereségeket.

Ugy látszik, azt hiszik, hogy az emberek nem olvassák el a lapok utolsó oldalaira szorult közgazdasági jelentéseket, azért mernek még mindig arról regélni, hogy a New Deal tönkreteszi ezt az országot.

Nézzük csak meg a szegény nagyvállalatokat, melyeket a New Deal tönkreteszt és amelyek nem mernek nagy vállalkozásokba fogni — a tőkés lapok szerint — míg Rooseveltt a Fehér Ház lakója.

Eddig 109 nagy vállalat tette közzé első felévi eredményéről a kimutatást.

A százkilenc nagy vállalat a második évnegyedben — márciustól június 30-ig — 72,343,000 dollárt keresett a múlt évi 45,466,000 dollárral szemben. Pedig már 1935 évre sem lehetett a nagytőkének panaszja.

A százkilenc vállalat közül a legtöbb egyenesen rekordot tört a kereset terén, ugyanakkor, amikor siránkoznak, hogy a New Deal tönkreteszi őket.

AZ ACÉLGYÁRAK

vezetnek a sorban az óriási profitál és például a United States Steel Corporation nem kevesebb, mint 12,862,423 dollárt keresett egy fél év alatt, amivel szemben még a múlt év első felében 762,405 dollár veszteségük volt. A tizenkét millió felüli profit nagy részét az utolsó három hónap alatt keresték, mert januártól március végéig még csak 3,376,304 dollár volt a jövedelem.

A másik hatalmas acélszárság, a Bethlehem Steel Corporation se panaszkodhat, az év második negyedében — márciustól június 30-ig — 3,431,391 dollárt kerestek és 81,706 munkást foglalkoztatnak, többet, mint bármikor eddig.

A Republic Steel Corporation 3,022,094 dollárt keresett ennek az évnek első felében.

Nagyszerű alkalom az összehasonlításra Earle és Fitzgerald nyilatkozatait; az új deal kormányzója: ha harcol a munkás, segítséget helyez ki látásba.

A régi deal kormányzója; ha harcol a munkás, a tőkés oldalára áll, megtagadja a munkástól a segítséget.

Mert azt akarja, hogy az éhség vigye rá a szerencsétlen harcolót arra, hogy vállalja az éhbérért való munkát is.

A régi deal emberei: a Fitzgeraldok.

Az új deal emberei: az Earlek.

A társaság saját beismerése szerint is ilyen nagyszerű első feléve nem volt hat év óta.

A Jones and Laughlin Steel Corporation — melynek vezetője a legkevésbé türi a munkások szervezkedési mozgalmát gyáraiban és bányáiban — szintén hatalmas profitról számol be. 1,115,733 dollárt kerestek egy fél év alatt és szintén kénytelenek beismerni, hogy a depressió kezdete óta ez volt a legjobb feléjük.

Az Inland Steel Corporation hat havi tiszta nyeresége 5,232,823 dollár volt és ennnyit — saját bevallásuk szerint — még soha nem kerestek hat hónap alatt.

Folytathatnánk a sort tovább is, mert ahány acélgár kimutatta elmúlt felévi mérlegét, mind nagy hasznot mutat ki.

Igy tette tönkre a New Deal, Franklin Delano Rooseveltt az acélszárszárók üzletét.

AZ AUTÓ GYÁRAK

is fantasztikusan nagy nyereséget mutatnak ki. A Studebaker gyár, mely 1930 óta mindig veszteséggel dolgozott, egy fél év alatt 1,004,830 dollár hasznót tudott keresni azon a 47,596 automobilon, amit gyártottak.

A Yellow Truck and Coach Manufacturing Co. a múlt év első felében keresett 193,343 dollárral szemben ez év első felében 2,174,431 dollárt keresett.

A White Motor Co. 1930 óta mindig veszteséggel dolgozott. A múlt év első felében még 851,573 dollárt vesztek, az idei első felében már 287,241 dollár volt a profit.

A General Motors is kénytelen bevallani, hogy 1929 óta nem volt olyan jó üzletük, mint ennek az évnek az első fele. 140,572,545 dollárt kerestek és így bőven jut a társaság részvényeseinek.

MÁS IPAROK IS

nagy nyereségről számolnak be. Főleg refrigerator gyárak, butorgyárak, ruhagyárak és ezek a mérlegek bizonyítják a legjobban, hogy mennyire aljasul hazudnak a tőkés lapok, élükön a Hearst lapokkal, amikor az unalomig folyton arról regélnék, hogy a New Deal megölte az üzletet, a vállalkozási kedvet az országban.

A tönkretett üzlet, a tönkretett nagy vállalatok milliós nyereséget mutatnak ki; részvényeseik olyan osztalékokat kapnak, mint a prosperitás legjobb éveiben kaptak és jut bőven tartalékra is.

A nagytőke tejben-vajban fürdik újra és nagyon hamar csak rossz emlék lesz számukra a depresszió.

AZ ÓRIÁSI PROFIT MELLETT

a gyárak hetven-nyolvan százalékos üzeme mellett is azonban — sajnos — meg van a munkátlank óriási száma.

A munkátlank száma azt mutatja, hogy számukra az új deal csak enyhülést tudott hozni, de megoldást nem. A gyárak hetven-nyolcvan százalékos üzeme se veszi fel többé a munkátlank millióit, mert folyton új és új gépeket állítanak be, melyek elveszik a munkástól a kenyeret.

A milliós profitok mellett a munkás ma is csak annyit keres, amiből megél és arra még nem jut, hogy félre is tegyen belőle valamit.

A munkátlank millióinak elhelyezése legnagyobb problémája ennek az országnak és erre csak egy megoldás lehetséges. He megosztják a munk-

kát, vagyis rövidebb munkanapokat és heteket vezetnek be, de ugyanakkor a munkabéreket is úgy állapítják meg, hogy a dolgozóknak, akik a milliós profitokat keresik, több jusson az élet javaiból.

NEMELY VÁLLALAT

igyekszik legalább valamit visszaadni a munkásnak a verjéte ellenében és a Chrysler gyár, — mely szintén óriási profitot mutat ki — ebben az évben másodsor adott bönust munkásainak. Két millió dollárt osztanak szét a munkások között és a munkások az eltolított évek arányában kapnak a bönusból. El lehet képzelni, mekkora lehet a Chrysler vállalat nyeresége és mennyi lehet a részvényesek osztaléka, ha az igazgatóság jónak látja a munkásoknak is adni valamit.

A bönus azonban nem megoldás, csak pillanatnyilag segít a munkás sorsán és mennél előbb odaig kell érünk, hogy a munkásnak ne mint kegyet adjanak valamit a profitból, hanem jussá legyen hozzá.

A tönkretett, az elkedvetlenített, a diktatura alatt nyögő amerikai nagytőkés boldogan dörzsölheti kezét az első felévi mérleges olvasása után. Sehol se keresett 1936 első felében a nagytőke annyit, mint ebben — a nagytőke szerint — már Moszkva felé marcholó kormányzat alatt nyögő Egyesült Államokban.

És sehol annyi munkanélküliség, mint ebben a milliókat kereső nagytőkés birodalomban. A profit nagyságában első vagyunk — de a munkanélküliek millióival is mi vezetünk.

ROOSEVELT ELNÖK

befejezte nyaralását és visszsaérkezett az Egyesült Államokba a mult hét végén. Megérkezése azt is jelenti, hogy most már lassanként megkezdődik majd a kampány, amely a jelek szerint elkeseredettebb lesz, mint valaha volt.

A topeikai főhadiszállásról egymás után próbálták elérni azokat, akik a demokrata párt hoz tartoznak ugyan, de Rooseveltt politikájával nem értenek egyet és ezeket akarják a kampány alatt kijátszani a New Deal jelöltjével.

Egy ilyen demokrata csoport augusztus hetedikén Detroitban gyűlést fog tartani. Kiadnak majd nyilatkozatokat, hogy nem értenek egyet Roosevelttel, meg fogják állapítani — immár nem tudjuk, hányadszor, — hogy Rooseveltt bolsevik diktatúrát akar bevezetni, de egyéb aligha történik. Komoly tömegek nincsenek ezeknek az uraknak és gyűléseik is inkább arra jó, hogy egy kis publicitást kapjanak. Csupa olyan egyén, akik letűntek a politikai csillagok közül és akik nem tudnak visszajönni.

A REPUBLIKÁNUS PÁRT

a mult héten újra nagy cirkuszt rendezett, mikor az alelnök jelölt becses tudomására hozták, hogy Clevelandban a párt megtisztelte a jelöltségét.

Más alkalommal az alelnökjelölt nem szerepel annyira a porondon; mint most Knox, de ezt annak kell betudni, hogy jobb szónok, mint Landon és a választási vezérkar jónak látta, hogy azt a balsikert, amit Landon bemutatkozó beszéde okozott, némileg hamarosan ellensúlyozza Knox bemutatkozásával.

Az alelnök jelölt se mondott valami újat, valami meglepőt

és ő is azt ismételte, hogy Rooseveltt romba döntötte az országot.

Nagy sikere neki se volt, de mi elfogulatlanok vagyunk, hogy azért érdemesebb volt meghallgatni, mint a kansasi kormányzót, akinek üres és unalmas beszédét nem volt nehéz az alelnökjelöltnek felül szarnyalni.

LONDON KORMÁNYZÓ

beszédéről különben, úgy látszik, legbensőbb emberei is megállapíthatták, hogy katasztrofális rossz volt, hogy munkáskérdésben elmondott mondatai egyenesen utját vágta, hogy a leghűbb republikánus munkások is rászavazzanak. Emlékeztetes, hogy a beszédéből az tűnt ki, hogy Governor Landon a kompanya unionoknak a hive és az eredeti beszédéből mindenki azt értette, hogy munkásszervezőket nem tűrne a munkások között.

A héten a szocialista jelölt, Norman Thomas megtette elnökjelölt kollégájának azt a szivességet, hogy megkérdezte tőle: jól értette-e ő Landon fel fogását, valóban nem hive a munkások jelenlegi szervezési formájának.

A topeikai jelölt aztán válaszolt a megrendelt levélre és ebben igyekszik álláspontját úgy magyarázni, hogy ő nem tiltaná meg a szervezők munkáját, — de viszont egészen biztosan nem adna a munkásoknak védelmet, ha harcra kerülne a sor.

Együttal felhasználta az alkalmat arra is, hogy védekezzen a szervezett munkásságban az ellen a vádjá ellen, hogy tavaly, amikor az államában a cink és olombányászok sztrájkoltak, ő csapatokat küldött a sztrájkolókat ellen.

Szerinte a közbiztonságot mentek védeni a kirendelt állami katonák. Más mondanak azonban a sztrájkolókat, akik ma is munkátlank, mert az állami katonaság védelme alatt sztrájkolókat állítottak munkába és a harcolók elvesztették kenyerüket.

AZ ACÉLMUNKÁSOK SZERVEZÉSÉNEK FRONTJAROL

az első nagy győzelmet jelentették a mult héten. A Sterling, Illinoisban sztrájkoló drótygyári munkások követeléseinek nagyrészt elfogadta a gyár vezetősége és, ami a legfőbb, új szervezetüket is elismerték. A CIO chicagói megbízottai és a szövetségi kormány pártatlan kiküldöttje vezették a tárgyalásokat és aláírták az egyezséget. Ennek a sztrájknak, az új harcnak első hősről lapunk más helyén emlékeztünk meg.

Az acélgárosokat különben meglepetés érte új kegyükkel, a külön órákért való bérjav-

tás kérdésével kapcsolatban. Azt hitték, hogy munkásaik boldogok lesznek ennek a hírnök hallatára, helyett azonban a legtöbb helyen tiltakoztak a munkások a kegy ellen.

Rámutatnak, hogy a negyvennyolc órá felüli másfélszeres fizetés megállapítása nem jelent más, mint azt, hogy az acélgyárak törvényesíttetni akarják a mai rendet, holott az NRA alatt negyven óra volt a törvényes idő. És mert még a mai nagy elfoglaltság mellett se igen dolgozik egy munkás többet, mint negyvennyolc órát, csak papi-ron lenne keresetöbbséget.

A legtöbb helyen munkabér javítást kért a munkásság és mert a gyárosok ezt szép szerével a legtöbb helyen biztosan nem akarják majd megadni, valószerű, hogy több helyen sztrájkra kerül majd a sor.

Pedig ezt szeretnék elkerülni maguk a szervezkedés vezetői is. Legalább is az elnök-választás utánig.

A LABOR FEDERATION

és a Lewis körül csoportosult munkásszervezetek harcában, amikor e sorokat írjuk, nem lehet tudni, mi lesz. Green már a mult héten a Labor Federation elnöki székből való távozását is felajánlotta, de ezt a szakmákszerinti szervezkedés hívei nem akarták tudomásul venni.

Lewis helyesen mutatott rá a mult héten, hogy ha kétféle szakad a Labor Federation, ennek oka az lesz, hogy némely munkásvézer nem tudja a köz érdekét a saját érdekei fölé helyezni. A szakmák szerinti szervezkedést ellenző munkásvézeerek attól tartanak, hogy az új szervezkedési módszerrel millió számra beservezett munkások aztán magukhoz ragadnák a hatalmat a Federationban. Ez az, amitől félnek az öreg kővére hizott munkásvézer fékerek. És a hatalmat ők nem akarják kiadni a kezükből. A hatalom persze a husos fazekat, a tizenkét ezer dolláros dzsábokat jelenti és hogy is válnának meg ezektől. Inkább maradjanak csak tovább szerveztelenül az acélmunkások, gummin munkások, autómunkások és mindazok, akik ma kívül vannak a munkásszervezeteken.

HÁROMEZERŐTSZÁZ SELYEMGYÁRI MUNKÁS

sztrájkol Patterson, N. J.-ben. Kis üzemekben dolgoznak New Yorkban lakó nagykereskedők számára bérlet gépeken és olyan nyomorúságosan fizetik őket, hogy képtelenek többet keresni, mint heti 10 dollárt, amiből igazán csak tengődni tudnak. Most azt kéri, hogy legalább egy centtel javítsanak yardonként, de a

(Folytatás az 5-ik oldalon)

THE KANAWHA VALLEY BANK

CHARLESTON, W. VA.

ALAPITVA 1867-BEN

A FEDERAL RESERVE SYSTEM TAGJA

Ez a hatalmas pénzintézet 67 év óta szolgálja becsülettel ügyfelei érdekeit

Ezre magát biztonságban a helyezze el megtakarított pénzét az állam legelőbb bankjainak egyikében. E bankban elhelyezett betéteket a Szövetségi Kormány garantálja. Kifizetői osztálya teljes felelősség mellett utal át pénzeket a világ bármely részébe, akár dollárban, akár pedig más pénznemben.

HAJÓJEGYEK MINDEN VONALRA, HAZAI PERES ÉS PERENKIVÜLI ÜGYEK SZAKSZERŰ INTÉZÉSE. ÁLLAMI KOMPENZÁCIÓS ÜGYEK-BEN SZEMÉLYESEN KÖZBENJÁR

CSANÁDY PÉTER
Külföldi Osztályvezető.

ETTE VOLNA MEG A FENE!

— Egy öngyilkos jelölt panasza —

Durván hangzik ez a cím, de olyan embertől, aki az öngyilkosság szélén áll, ne várjon senki udvariasan finomkodó szavakat. Ilyen embernek már mindegy, hogy mit gondolnak felőle. Egy-kettőre elrugja magától ezt a rongyos világot és nem törődik többé vele, hogy mit gondolnak felőle az emberek?

Hogy mit egyen meg a fene? Legelsőnek a világ legátközöttebb találmányát — a rádiót. Azt a különös szerszámot, amely az utolsó esztendőben egyenesen az idegeire megy az embernek és megbolondítja Amerikát. Muzsika reggel, muzsika este, muzsika ebédre, muzsika vacsorára, muzsika, akkor, amikor fájl a fejünk, hogy miből fizetjük holnap a lakbért és muzsika akkor, mikor gondoktól szédelegve ágyba fekszünk, hogy az álomba meneküljünk.

Hiszen szép a muzsika, de Wagner halotti indulója nem gerjeszt étvágyat akkor, mikor a levest kanalazzuk és a republikánus párt programjának olvastán nem bizonyul kellemes kísérő zenének a spanyol gitár szaggatott pengése.

De mindez még hagyján lenne! Ami igazán bántó, az a rádió hirdetések. Mintha taglóval vernék fejbe az embert, amikor lelke a magasba emelkedik Lily Ponse csodálatos énekének hallatára és mikor a szellemi gyönyörűség hullámai felett lebeg, akkor egy erőteljes férfi hang mély dörgéssel vágja füleibe:

— A Chase and Sandborne "dated coffee" sohase áporodott, mindig friss!

Az is szívet hasagató, amikor Heifetz hegedűjének szívebe markoló muzsikája után egy másik mély férfi hang hirtelen odavágja:

— Most pedig Mr. Cameronra kerül a sor.

Ez a Mr. Cameron a Ford gyárnak valami alkalmazottja, aki hétről-hétre egyebet se tesz, csak azt bizonyítgatja, hogy nincs e föld kerekének okosabb embere, mint Henry Ford, elfeledkezve arról, hogy igazán okos ember csak az lehet, aki tudja, hogy mikor kell halkan, szinte észrevétlenül visszavonulni a közéletből. Olyas valami ez, amit Henry Ford husz év előtt kellett volna megtegyen.

Mindezt azonban még elnyeli a jóra való gyomor és kiállják a megkínzott idegek, de mikor megszólalnak az egészségügyi tanácsadók, akkor tartásuk készen a hideg vizet és a kényszerzubbonyt, mert azt józanul senki fia nem bírhatja el.

A mult pénteken a következőkre tanították meg az egymást sűrű sorrendben változó egészségügyi tanácsadók a rádió keresztiül:

— Mi, amerikaiak, kétszer annyit eszünk, mint amennyi szükséges és ennél fogva túlterheljük gyomrunkat, ami körülbelül tíz évvel rövidíti meg életünket.

Ezzel szemben pontosan egy órával később a másik szakértő ezeket mondotta:

— Mi, amerikaiak, a felét se eszünk annak, amit ennünk kellene és mivel nem vagyunk elég jó táplálva, életünk körülbelül tíz évvel rövidül meg. Ennek hallatára eszembe jutott, hogy szerdai napokon, mikor paprikás borjú és káposztás rétes kerül az asztalunkra, kétszer annyit eszem, mint máskor, tehát tíz évet veszítek életemből. Ellenben pénteken sárgarépa főzelék és tojásos galuska az ebéd,

ami nem izlik nekem, csak turkállok benne, keveset eszem és ennél fogva ismét elveszítek tíz évet az életemből. Ez összesen husz esztendő, amivel hamarabb kerülök a sírba.

A rádió természetesen itt nem állott meg. Valamivel később erre tanított ki:

— Nagyon sokat törődünk a hasunkkal. Voltaképpen nem is kellene tudnunk, hogy van.

Szeretném ilyenkor tisztelt megkérdezni a rádióba beszélő tudóst, hogy voltaképpen kinek a hasával törődjem? A másokéval? Hiszen azokhoz nekem semmi közöm. De nem jutok el a kérdéshez, mert közben megszólal a másik tudós, aki ezeket zugja:

— Nagyon keveset törődünk a hasunkkal. Egyik rossz szokásunk az, hogy evés közben olvassuk és ilyes formán azt követeljük a hasunktól, hogy akkor is pontosan végezze a maga dolgát, amikor semmi gondot nem fordítunk rá.

És így megy ez a végtelenségig. Egy és ugyanazon a napon vágják fejünkhöz, hogy csakis korpával elegyes kenyeret együnk vagy semmi szín alatt ne együnk korpával kevert kenyeret. Fejünkhöz verik azt, hogy ne együnk egyszerre füstölt húst káposztával, hanem élvezzük egyik nap az egyiket, a másik nap pedig a másikat, de ezzel szemben nyomban arra figyelmeztetnek, hogy vigyázzunk, keverjük az ételeket, amiket eszünk.

Reggelig folytathatnók ezt a nótát. Egyik óráról a másikkra ellene mond önmagának a rádió, megbolondítja az embert végleg, amíg eszébe jut az egyszerű süket ember bölcs mondanása, aki a rádió lámpájának égését látván, felkiáltott:

— Nincs ennél hasztalanabb gép a világon. Folyton égeti a villamos áramot és nem ad érte semmit cserébe.

ILYENKOR VEMHES

A kommunisták, csakugy, mint a többi radikálisak, a militarizmus ellen vannak és ez a legrokonszenvesebb az egész programjukban.

Ez a program azonban nincsen csak papíron, hiszen a sovjet hadserege a legnagyobb a világon.

Mi azért a sovjetet nem akarjuk és nem tudjuk megcsólni, mert a helyzet rákényszeríti őket, hogy állig fegyverben éljenek. Nem is róluk akarunk ezekben a sorokban beszélni.

A francia kommunisták természetesen szintén a fegyverkezés csökkentéséről beszéltek egészen az utolsó hónapokig, mikor a francia-orosz kormányok fegyverbarátságot, sőt szövetséget kötöttek egymással.

Amíg arról beszéltek, addig természetes volt, — és őszinte — a programjuk.

Most azonban egyszerre megváltozott a helyzet, mert most a "munkásházát" kell háboru esetén megvédelmeznünk a francia fegyvernek.

Most tehát a francia kommunisták frontot cseréltek s most nemhogy a fegyverkezés csökkentését kívánják, hanem egyenesen azt követelik, hogy a hadsereg, s különösen a navylétszámát emeljék.

Mert úgy kívánja azt Oroszország érdeke, az orosz-francia szövetség.

Akár vörös, akár nemzeti-színű, tehát valakinek a platformja, fontos dolgoknál mégis mindig az a kérdés, hogy kinek az ökrét gore-oják.

HETI SZEMLE

(Folytatás a 4-ik oldalról)

munkát adók ezt nem akarják megtenni. Maguk a gépeket kölcsönadó gyárosok is kéri a munkaadókat, hogy adják meg a munkásoknak az 1 centes javítást, de a munkaadók hajthatatlanok. Így áll a harc és 3500 munkás sztrájkol. Ami pedig nagyon nehéz dolog New Jerseyben, mert ott tudvalegileg még azoknak is alig adnak segítyt, akik más ok miatt munkátlanok. Akik sztrájkolnak, igazán nem álmódhatnak arról, hogy valami segítyt is kaphassanak.

A SZÁRAZSÁG TOVÁBB TART

Észak Nyugaton, Közép Nyugaton, ami azt jelenti, hogy a terméskilátások még rosszabbak. Tugwell, aki bejárta az egész szárazságtól sújtott vidéket, amikor visszatért Washingtonba, nagyon szomorú képet festett. Nemcsak arra van szükség, hogy áttelethessék a népet a sújtott vidékeken, de a talpraállításukhoz pénzt kell majd adni. A farmerek állataiktól is kénytelenek megválni és azokat is pótolniuk kell majd.

A nagy szárazság miatt a terményárak ugrásszerűen emelkednek és ma már olyan magas búzának, rozsnak, árpanak, zabnak az ára, amilyen nem volt az utolsó hat esztendőben.

De a tejtermékek ára is tovább emelkedik és a zöldség-félékért is sokkal jobb árakat fizetnek, mint más években ilyenkor. Ami nagy baj a városi munkásra, bányászra, mert viszont az ő keresetük nem emelkedik.

Jó gyümölcstermésről számolnak be a Közép államokban és így ezekben az államokban az elmaradt szemes termésért valamivel kárpótlódnak a farmerek.

AZ ÜZLETI VISZONYOK

változatlanul jók és ha az automobil gyártás némi csökkenést mutat is, viszont más iparokból további javulás hírei érkeznek.

A butoriparban olyan nagy kereslet mutatkozik, hogy a gyárak újabb munkásokat vesznek fel. Grand Rapidsen például egy hét alatt több mint ezer új munkást hívtak be a gyárak.

A ruhagyárak is azt jelentik, hogy a téli holmiból igen nagy a kereslet és miután remény van arra, hogy a kereslet állandósul, ebben az iparban is sok új munkást hívtak munkába.

Az acélgárak maholnap rekord termelésről számolnak be, aminek hasznát látják a bányászok is, mostanában éppen az acélgárak jó üzlete következtében a bányák is többet dolgoznak.

A vasutak is azt jelentik, hogy emelkedik a megrakott kocsik száma és például a mult héten 10,660 kocsival emelkedett a szám. Ami annál örvendetesebb, mert a kocsik főleg gyári ipartermékek fokozott szállítása következtében emelkedtek.

SPANYOLORSZÁGBAN

tovább tart a polgárháború. Váltakozó szerencsével és minden esetre sok emberáldozattal. Egymást gyilkolják a spanyolok és nem veszik észre, hogy voltaképpen két világháború képviselőinek játékszereivé lesznek.

Spanyolország kormánya baloldali, szocialista kormány és a fascizmus hívei akarják a polgárháboru árán is elmozdítani a kormányt. A fascizmus

hívei persze a régi uralkodó osztály tagjai, akik nem nagyon akarnak belenyugodni, hogy a spanyol föld annak teremjen, aki azt megdolgozza. A nagybirtokosok osztálya áll főleg az ellenforradalom élén. A harc kimenetelét nem igen lehet még látni, annyi azonban bizonyos, hogy a rebeliekkel a kormánycsapatok már régen elbántak volna, ha a fascista csapat nem kapna — külső segítséget.

Olaszország repülőgépekkel, bombákkal és municióval támogatja a fascista csapatokat. Amikor a repülőraj Spanyol Marokkoba tartott, három repülőgép arra kényszerült, hogy Francia Marokkóban leszálljon és ebből tudta meg a világ, hogy Olaszország segíti az ellenforradalmár csapatot.

A repülőgépek vezetői ugyan azt állítják, hogy a bombákat és municiót nem a kormány küldi, hanem egy magán részvénytársaság, de ennek senki se ad hitelt.

FRANCIAORSZÁG KORMÁNYA

felszólította a hatalmakat, hogy maradjanak semlegesek, ne avatkozzanak a spanyolok egymás közti harcába, de ennek a felszólításnak nem lesz foganatja, mert Olaszország tovább is segíteni fogja az ellenforradalmárokat, sőt olyan hírek is érkeznek, hogy Németországtól is kapnak segítséget. Erre természetesen a baloldali francia kormány se tagadhatja meg a segítséget a legális spanyol kormánytól, sőt az se lenne meglepő, ha Moszkva is támogatná a bajban levő szocialista kormányt. Anglia egyelőre pártatlanságot ígér, de ha így egymással szemben segítik majd a harcolókat, ki tudja, nem-e vezet a spanyol polgárháboru súlyosabb dolgokhoz. Európában csak egy szikra kell, hogy megismétlődjék 1914.

ANGLIA SÜRGŐSEN FEGYVERKEZIK

és egymásután adja a kormány a rendeléseket a hajógyáraknak is. Nem akar elmaradni az európai fegyverkezési versenyben.

Ugyanakkor, amikor saját maga fegyverkezik, sürgősen arról is gondoskodik, hogy minden eshetőségre készen, barátokat is szerezzen.

A mult héten nagyobb kölcsönt adtak Oroszországnak, amit Oroszország Angliában tartozik elvásárolni. A vásárolt portéka nagyobb részt az orosz hadsereg számára megy.

Anglia tehát súlyt helyez arra, hogy Oroszországgal kitűnő viszonyban legyen, de ugyanakkor Németország felé se zárja el kapukat.

NÉMETORSZÁG

az olimpiással van elfoglalva. Mindjárt a megnyitások némi csatlódás érte a németeket. Nem ment oda annyi idegen az olimpiászra, mint hitelték és így nem lesz olyan jó üzlet — a nazi propaganda mellett — mint remélték.

Az eddigi hírek szerint különben a németek nagyon is kihasználják az olimpiászt propagandaa céljaira és az amerikai sport tudósítók azt írják lapjaiknak, hogy nagyon hasonlít az olimpiász egy nagy német katonai ünnepélyhez.

Érdekes, hogy a megnyitási ünnepségnek is nagyon politikai színezete volt és a németek nem tudtak még itt sem felül emelkedni a politikán. A velük barátságos államokat, kitörő lelkesedéssel fogadták, akiket

azonban nem tartanak barátainak, azoknak nem sok taps jutott. Ezek közé tartozik az Egyesült Államok is. Talán kibírja ez a nemzet ezt is.

OROSZORSZÁG

levágta bevitelét és nem vásárolnak külföldön csak azt, amire okvetlenül szükségük van. Vigyáznak arra nagyon, hogy mennél kevesebb aranyat kelljen külföldre adniok. Az ok? Háborus készülődés Európa szerte. Nem akarják, hogy az orosz kincstár aranykészlete kevés legyen egy esetleges háboru idején.

Különben Oroszország jó teremszól ad hirt, úgy, hogy az orosz buzatermésből az idén sok jut majd külföldre is. Amiért most jó árat kapnak az amerikai terméskatasztrófa következtében.

CSEHSZLOVÁKIARA

vetette szemét a német diplomácia az osztrák egyezség után. Arra szeretnék rávenni a cseheket, hogy hagyják ott az orosz-francia szövetséget és csatlakozzanak a kialakuló német csoporthoz. Persze ígéretekben nem fukarkodnak arra az esetre, ha a csehek kötelek állnak.

A prágai diplomácia azonban nem nagyon hajlamos arra, hogy otthagyja régi szövetségeseit, akiknek olyan sokat köszönhet. Még abban az esetben sem számítanak jelenlegi szövetségeseiket elhagyni, ha a Balkánon sikerrel járna a németek udvarlása és meghódítanak a német csoporthoz Jugoszláviát és Romániát. Erre nagy eshetőség van. Jugoszláviától sok terményt vesz meg Németország, amiért ipar cikkekkel fizetnek, míg Romániába gurul a márká.

MAGYARORSZÁGRÓL

jó hírek jönnek. A nagy termés némi javulást hozott a gazdasági életbe. A kalászos természet eladták tisztességes áron és a magyar gyümölcs is újabb piacokat hódít meg. Most már kitűnően megszervezték a szállítást is és például a kecskeméti barack 48 óra alatt Londonban van.

A politikai életben egyelőre semmi változás nincsen. Gömbös miniszterelnök még beteg szabadságon van és pártközi megegyezés, hogy míg egészségét vissza nem nyeri, lehetőleg megkímélik az országot a politikai harcoktól.

Az ősszel azonban kétségtelenül feléled majd a harc a kormány pártja és az ellenzék között.

HIRDESEN LAPUNKBAN

Bosses Won't. Hire People with Halitosis (BAD BREATH)

People who get and hold jobs keep their breath agreeable

With the best to choose from these days, employers favor the person who is most attractive. In business life as in the social world, halitosis (unpleasant breath) is considered the worst of faults.

Unfortunately everybody suffers from this offensive condition at some time or other — many more regularly than they think. Fermentation of food particles trapped by the tooth brush is the cause of most cases. Decaying teeth and poor digestion also cause odors.

The quick, pleasant way to improve your breath is to use Listerine, the quick deodorant, every morning and every night.

Listerine kills fermentation, a major cause of odors, and overcomes the odors themselves. Your breath becomes sweet and agreeable. It will not offend others.

If you value your job and your friends, use Listerine, the safe antiseptic, regularly. Lambert Pharmaceutical Company, St. Louis, Mo.

Don't offend others - Check halitosis with LISTERINE

ILYENEK IS VANNAK

Nemrég beszámoltunk egy pár sorban egy veteránról, aki nek a bónus a halálát okozta. S megirtuk, hogy az illető két éve közsegélyben élt, de a bónus checket egy új automobilra költötte.

Sajnos, sokan vannak ebben a kategóriában, akik a bónuszt ilyesmire használták és nagyon szomorú korrajzot kapnánk, ha minden kifizetés sorsát nyomoznánk.

Voltak aztán olyanok, akik a bónusszal adósságot fizettek, akik otthont vettek maguknak, de a legszebb és a legkedvesebb hirt Lorainból kapták ezzel kapcsolatban, amit országjárta közöltek aztán az újságok.

Egy loraini orosz származású házaspár ezerháromszáz dollárnál valamivel több bónuszt kapott, s elhatározták, hogy a bónuszt valami egész különleges célra használják.

Átmentek hát a szomszédos Oberlinbe, ahol az Árva-házban három gyermeket kértek ki egyszerre.

Elhunyt jóbarátaik gyermekei, akikre némiképen eddig is ügyeltek és eddig is szeretettel gondoltak, de akiket idáig nem mertek magukhoz

venni, mert félték a felelősségtől.

Ezerháromszáz dollár birtokában azonban úgy érezték, hogy a szeretet mellé biztosságot is adnak a három gyermeknek és őket mindjárt el is vitték magukhoz.

Hát ilyenek is vannak és jól esik az embernek regisztrálni, hogy nemcsak emberi gyöngeség, nemcsak emberi aljasság, nemcsak emberi gonoszság, hanem emberi nemesség is van a világon.

A canadai ötös ikrek már milliomosok, mert ajándékokat kapnak az egész világtól, amit a világért sem akar irigyelni e sorok írója.

De ha én nekem felesleges pénzem lenne, akkor én nem a canadai ikreknek küldeném az ajándékot, hanem annak a két derék embernek, akik a váratlan pénzt arra használták fel, hogy otthont adtak három kis árva gyereknek.

És amíg az újságíró kénytelen az emberi szennyet napnap után regisztrálni, mert arra kíváncsi az olvasó, az életet az teszi elviselhetővé számára, hogy néha-néha a hírek közt fehér hollókra is bukkanak, mint amilyen a loraini emberpár.

HOVÁ LETT A REVIZIÓ?

Néhány hónapja két-majd némsokára három magyar csoport marakodott Amerikában, hogy melyiknek a privilégiuma a magyar haza megmentése, melyiknek szabad a revíziót követelni és azt minél hangosabban hirdetni.

Néhány hónapja össze vett a kelet a nyugattal, hogy melyiknek van a revízió ötletére patentja és az a szegény magyar, aikt azt sem tudja, hogy honnan jön a holnap ebédje, valósággal belekábult a nagy lármába.

Az egyik tábor azt állította, hogy az aláírás a fontos, a revíziós ügyekben, tehát azt illeti meg minden elsőség.

A másik tábor azt állította, hogy alakulatra, egyesületre, gyűlésekre van szükségünk és azokat beígérték az ország minden részében.

A konzervatív magyarok azt állították, hogy a revízióhoz radikális kezekkel nem szabad nyulnuk, a radikálisok követelték a hazamentés jussát maguknak.

CONNELLSVILLE, PA.

SENT IMRE RÓM. KATH. HITKÖZSÉG

P. O. Box 496. — Telephone 98.

JÉZUS SZIVE RÓM. KATH. HITKÖZSÉG

BROWNSVILLE, PA.

P. O. Box 264. — Telephone 176.

Plébános: Szabó Nándor.

AUGUSZTUSI ISTENTISZTELETEK SORRENDJE:

Augusztus 9. II. vasárnap:

Reggel 9 órakor: Brownsvillen kismise.

Délelőtt 11 órakor: Brownsvillen szentséges n. mise.

Délután 1 órakor Daisytownban litánia és szent beszéd, utána gyűlés.

Augusztus 15., szombat, Mária Mennybemenetele:

Reggel 9 órakor Brownsvillen kismise.

Délelőtt 11 órakor: Connellsvillen nagy mise.

Augusztus 16. III. vasárnap: DAISYTOWNI BUCSU:

Reggel 9 órakor Connellsvillen kismise.

Délelőtt 11 órakor Daisytownban szentséges nagy-mise, ünnepi offera, utána bucsui ebéd.

Augusztus 23., IV. vasárnap:

Reggel 9 órakor Connellsvillen kismise.

Délelőtt 11 órakor Brownsvillen nagy mise, utána gyűlés.

Augusztus 30., vasárnap:

Reggel 9 órakor: Brownsvillen kismise.

Délelőtt 11 órakor Connellsvillen nagy mise, utána piknik Leisenring 1-on.

KÁROCAVARJU

(Folytatás.)

— Ha betöri az ajtót. De ahhoz maga gyöngé legény . . .

— Az majd elvállik. De feleljen már most, mennyire van Sándorral?

— Már feleltem; az ajtó be van reteszelve belülről.

— Be fogom törni.

— Az nagy lármával jár és akkor meg kell birkóznai azzal, aki benn van és azokkal, akik nem engedik magát szabadon cselekedni. Ahhoz pedig maga gyáva . . .

Lajos nem felelt. Halkan kezdett pe-tyegtetni a zongorán valami melódiát. Lenke fölállt, odalépett mellé és gyöngéden végigsimította homlokát.

— Nevetni tessék! Busulni nem szabad! — mondta.

Abban a pillanatban lépett be Varju Máli. Annyit láthatott csak, hogy Lajos a leány után kap, az azonban kiperdült a szobából.

Az öregasszony megállott a kulcos kosarával a hóna alatt és a pápaszem fölött nézett Lajosra.

— Kézét csókolom! — köszönt Lajos, meghajlva magát.

Az öreg nem fogadta a köszönését. Megcsóválta a fejét és kiment a másik ajtón. Közben azonban azt mormogta a foga közt:

— Taknyos!

Lajos nem értette meg, mit mondott. Elgondolkozva nézett az öreg asszony után, de kényelmetlenül érezte magát nagyon.

— Észrevett volna valamit?

A következő pillanatban azonban már vállalt vont.

— Bánom is én! Lesz, ahogy lesz! És szilajon belevágott a zongorába.

XIII. FEJEZET

Az idő vágatott Sándor fölött Már csak egy hét választotta el a párisi utazástól. Folyton azon járt az esze, hogy tisztességgel hogyan nyújthatná ki még az itnmaradást, de nem birt semmi elfogadható ürügyet kitalálni.

Lenke azt tanácsolta, hogy aznap, mikor el kellene utaznia. sürgönyözzön a bátyjának, hogy beteg és csak egy hét múlva indulhat. Sándor vonakodott egy kicsit, hogy ezt a tervet elfogadja, de olyan gyöngén tiltakozott, mint aki szeretné, hogy rábeszéljék.

— Tudja, nem akarom azt a pályát, amely kettőnk boldogságához vezet, ilyen

hazugsággal kezdeni. Valami babonás ér-zés tiltakozik bennem, hogy ne teljes erővel és kedvvel fogjak neki a munkának.

— A babona nem komoly dolog, — mondta Lenke, — gyűlölöm a babonát és nem is akarom elhinni, hogy maga ad rá valamit. A babona gyöngeség. Csak fogadjon szépen szót nekem . . .

Egyelőre abban maradt a dolog. Még egy hét volt hátra és Sándor a saját lelkiismeretének a megnyugtatósa végett fennhangon még az elutazást emlegette, de titokban már megért benne az elhatározás, hogy mégis csak meg fogja egy héttel toldani a Lenkével való együttlétét. Szinte azt kívánta magában, hogy bár még volna előtte még egy szigorlat. Lám, Lajosnak milyen jó dolga volt. Itt maradhatott tanulás ürügye alatt egész nyáron Máriával. Az apja ugyan, ki Osztenében sütkérezett a homokban, azt szerette volna, ha hazamegy falura, de minthogy Lajos azal érvelt, hogy Pesten jobban tud tanulni, nem bánta, akármit csinál is, csak esen már túl a vizsgákon.

A sárga házban töltött délutánokat nagy séták váltották fel ujjában. A két leány és a két fiu kijárogatott egy kis levegőt szivni. Az öreg asszony, — akit tessék-lássék, illedelemből hivat egy párszor — nem ment velük soha sehová.

— Nem szeretem, ha énvelem udvariaskodnak és magukban azt mondják, hogy bizony az öreg is jobban tenné, ha otthon maradna.

Ettől nem lehetett eltéríteni, hanem aztán attól se, hogy a leányokat csak szigorú kikötések mellett eressze utnak. Az egyik az volt, hogy mire bealkonyodik, otthon kell lenni. Ezért aztán messze nem is igen mehettek; a Gellérthegyen jártak legtöbbször, meg néha a szigeten.

A másik kikötés pedig az volt, hogy a két leány mindig együtt, egymás mellett menjen.

— Ha külön-külön lát valaki egy-egy fiatal emberrel, tiz lépésre egymástól, amiből könnyen válhatik husz is, meg száz is, hát megszólnak benneteket. Garde des dames-otok nincs, hát egymást kell, hogy gardirozzátok. Tehát nem páronként, hanem négyen együtt! Ezt rádbizom, Mária!

Mária — Máli néni tudta, hogy miért bizta ő rá — szigoruan ragaszkodott az utasításhoz. Ennek aztán az volt a következménye, hogy a séták alatt csak általános diskurzus folyt; szerelemről nem igen eshetett szó egymás miatt.

Egy délután a Margitszigeten a romok között üldögéltek, aztán le- és felmentek egyszer a lóvasúton és eközben szerencsésen lekéstek a félhetes hajóról; meg kellett várniok a hétórait. A hid még nem volt meg és csak a lapátoskerekek fehér gőzösök tartották fenn az akkor még sokkal vadabb és romantikusabb szigettel a közlekedést. A hajóállomáson leültek egy padra.

A nap hosszú, aranyos csíkot vágott a vízre, a malomkémények fölött pedig lilás párába vonta be a budai hegyeket. Lenke a csillogó, hullámozó vizet nézte.

— Istenem, — mondta, — de jó dolguk van azoknak, akik most a tengerparton ülhetnek. Milyen jó lenne, ha a másik partról eltűnne minden és nem volna csak víz, víz és víz . . . Ha tehetném, rögtön elutaznám a tenger mellé...

— Aki meg ott lehet, az hazajön, — mondta Lajos. — Ma kaptam apától Osztenéből egy kártyát, holnapután már itt-hon lesz. Pedig nyugodtan ott ülhetne, ha akarna.

— Itt is marad az édesatyja? — kérdezte Lenke közönyös hangon. — Vagy hazamegy a birtokára?

— Azt hiszem, itt marad, mert valami ló miatt jön haza. Arról van szó, hogy egy csikót benevezzenek-e valamelyik augusztusi versenyre. Meg akarja nézni a lovat és a tréningre ő maga akar felügyelni.

Sándor nem tudta megállani szó nélkül most sem.

— Utálom a lóversenyt! — mondta.

— Én is, — mondta Lajos. — Az én apám azonban nagy sportsman, fiatal-korában ő maga is lovagolt és nyert is nem egy versenyt. Most is él-hal érte. Pedig sohase fogad.

— Maga nem szokott lovagolni? — kérdezte Mária.

— De igen, hogyne! Az iskolát azonban unom, télen azért nem lovagolok, mert lovardában csak azt lehet. Én csak kinn szeretek a tarlókön; az idén még nem ültem lovon, az igaz, egyszer se . . . de hát falun sem voltam.

— Én nagyon szeretnék lovagolni . . . Maga tud? — kérdezte Lenke Sándortól.

— Nem, pedig az apám huszártiszt, de engem nem tanított még sem . . . Azt mondta, ha katona leszek, ugys megtanulok, ha meg nem leszek, minek? Civil ember ugys csak akkor tarthat lovat, ha nagy módja van hozzá . . . Az pedig nincs egyelőre. Különben is: lovasított bankdirektor, az a jövő század regénye.

— Akkor megtanulhatsz, — mondta Lajos nevetve, — mert mire az leszel, már a jövő század lesz.

Lenke arra a délceg, barna uriemberre gondolt, akinek legnagyobb gyönyörűsége, ha makrancos paripákat törhet nyereg alá. Szótlanul nézte a vizet és most már szeretett volna magában lenni egy kicsit a gondolataival.

— Holnapután már itt lesz. Vajjon egyedül csak a csikóért jön haza . . . vagy talán valami egyéb is, ami hozzá?

— Min tünődik? — kérdezte Sándor. Összerezte a hangra és egyszerre idegennek érzett maga körül mindenkit. Legfőképpen Sándort. Mi ez? Ki ez? És mit akar ez az ember? Most már, hogy Sivány hazajön, Sándor kezdett a terhére lenni.

— Azon gondolkozom, — felelte hal-kan, — amit maga tegnap mondott: nem akarja a pályáját hazugsággal kezdeni . . . Mióta ezt mondta, nem tudok szabadulni attól az érzéstől, hogy nem fog sikerülni, ha nem megy el most, amikor akart . . .

— Elküld? . . . — kérdezte Sándor.

— Ne legyen gyerek, édes barátom! Jól tudja, milyen nehéz lesz nekem itt egyedül . . . Nehezebb, mint magának ott ahol mégis csak új világot lát és szabadon élhet . . .

— Maga nélkül mit ér!

— Arra gondoljon, hogy értem teszi. Én arra gondolok, hogy magáért hozom ezt az áldozatot és ez megkönnyíti . . .

Sándor megszorította titokban a kezét, ugý, hogy Lajos és Mária ne vegyék észre.

— Jön a hajó! — szolt Lenke hirtelen örömmel, hogy nem kell folytatni az érzélgőssé váló társalgást. Az uton Lajos egy kis cigánygyereket fedezett föl, aki hegedülgetett a Sándor bosszuságára, amikor azonban a Vámház-téren patra szállottak, ugý érezte, mintha valami sütőke-mencébe kerültek volna. A jó kedvnek egyszerre vége volt, amint a forró kövezet megkoppan a sarkuk alatt és a városi füllelt nyári este egész kietlen szomorúságával ráfeküdt a lelkükre.

A sok magas ház, amelyből még sugárzott a hőség, a rabáság sivár érzését kelte föl, elzárta szemük elől az eget; a kapuk előtt házmaster-családok hűsöltek, ingujjas férfiak és fejekendőtlen asszonyok; maró kapadohány füstje csapódott az ember orrába, amint elhaladt előttük. A gyalogjárón, a tikkadt, korán sárguló gesztenyefák közül mocskos, meztlábás kis kilyökök kergetőztek visongva, egy suszter-

bolt ajtajában pedig a zöldre festett falikéből panaszosan hangzott bele a zsi-vajba a pitty-palattyszó.

Mikor a leányok mögött bezárult a sárga ház kapuja és a két fiu visszament a Dunaparra tovább hűsölni, Máriát valami mondhatatlan vágyódás ejtette meg a szabad mezők után, ahol kénye-kedvére szállhat végig a szellő a földek felett s ahol az egész csillagos égbolt egyszerre hinti ragyogását az emberre. Itt ugyan csak egy tenyérnyit lehetett az égbolttól látni, de hát az is több volt a fennminél és Mária kiült vacsora után az udvarra álmodozni.

Lenke máskor szintén veletartott, de ma azzal lepte meg Varju Máli, hogy a zongorán magyar nótákat kezdett játszani. Általában keveset játszott, mert diletánsnak érezte magát Mária mellett, magyar nótát meg éppen nagyon ritkán. Most azonban, ő maga se tudta, miért, kedve jött rá. Talán a pitty-palattyszó visszhangja volt ez, amely a mezőről hazatérő parasztok énekszavát idézte föl a lelkében, vagy a turi majális jutott az eszébe? Ő maga sem tudott volna róla számot adni.

Varju Máli megállott a zongora mellett és egyik kezében a kulcos kosárral, a másikban az elmaradhatatlan pasziánszkártyával, hallgatta a Lenke játékát. A főkörtje meg-megrezte a dal ütemére, mikor pedig a huga átcsapott egy hallgató nótába, az öreg asszony elkezdett énekelni. Valami hamiskás mosoly derengett át az arcán, amint a Lenke bámuló tekintetével találkozott, aki egyszerre lehalkította a játékát.

A Máli néni hangja tiszta volt, de olyan gyenge, mintha nagyon, nagyon messziről hallatszanék, valahonnan Küüllővármegyéből. Mária akkor jött be az udvarról, mikor az öregasszony megismételte a két utolsó sort és közben szeliden megkopogtatta a Lenke homlokát:

— Volna nekem oly szeretőm, mint

másnak,

Békét hagynék én az egész világnak!

Mária mosolygott, Lenke azonban összevonta a szemöldökét.

— Vajjon mire céloz az öreg? — A következő pillanatban azonban már derülten nézett a Varju Máli szemébe, hogy minden gyanut eloszlasson és mialatt az utolsó futamokat játszotta, könnyedén felhuzta a fél vállát, jelezve, hogy nem érti, mire céloz a nénje.

(Folytatása következik.)

HARMICKÉT ÁLLAMBAN VEZETTÉK BE AZ ÖREGEK ÁLLAMI NYUGDIJAZÁSÁT

Május hó közepéig 32 állam nyugdíj-törvényeit terjesztették be a szövetségi Social Security Boardhoz, hogy azok alapján a szövetségi kormány az egyes államok nyugdíjalapjához ötven százalékban járuljon. Ezek szerint tehát 32 államban vezették be az egységesített nyugdíj alapot, munkaképtelen aggok számára. Ez időszerint 529.000 hatvanöt évét meghaladtot egyén kap nyugdíjat, aminek felét a szövetségi kormány vállalta.

A nyugdíj összege államonként változik. A legalacsonyabb Mississippiben, ahol \$3.50-et fizetnek havonta, míg a legmagasabb Utahban és a District of Columbiában, ahol is havi 30 dollárt kapnak a nyugdíjasok. Ohioban az átlagos havi nyugdíj 10 dollár, Michiganban 16, North Dakotában, New Hampshireban, Texasban, Washingtonban és Wisconsinban \$20,00 Maine, Massachusetts és Oregon államokban 25 dollár.

New Yorkban az állami nyugdíj-törvény október elsején lép életbe.

Hogy a szövetségi kormány

kíváncalmainak eleget tehesse-nek, illetőleg a szövetségi pénz alapból 50 százalékos hozzájárulásban részesülhessenek, New York államban új aggkori nyugdíj törvényt léptettek életbe, amely a minimális kort 70 év helyett 65-ben szabja meg.

Az október hó elsején életbelépő törvény szerint minden segélyre szoruló nő vagy férfi 65-ik születésnapja előtt egy hónappal folyamodhat állami nyugdíjért, hogy ily módon az első havi nyugdíjat 65-ik életéve betöltésekor már elnyerhesse.

Az illetőségi rendelkezésben is változtatások történtek. Az előtt megkivánták, hogy az illető tíz évig lakott legyen az államban és egy évig a megyében, ahol folyamodik. Az új törvény értelmében az utolsó kilenc évből csak 5 évi lakhelyet kell igazolnia az állam területén. Az utolsó évben azonban feltétlen az állam területén kell lagnia. Nyugdíjat csak az nyerhet, akinek nincs tizennyolc éven felüli gyermeke vagy rokona, aki ellátásáról gondoskodna. New York városában az átlagos nyugdíj havi 28.16 dollár. Rendkívüli esetekben, amikor is

MEGKAPTÁK AMIT KERESTEK

Három évvel ezelőtt az acélkirályok fellegvárában, Homesteaden elkövétték a legnagyobb butaságot, amit tőkéssek valaha csináltak.

Megjelent az Egyesült Államok munkaminisztere a városban, hogy a munkásokhoz orvosi kezelés és más ilyen kiadásokat is fedezni kell, adnak nagyobb nyugdíjat.

A törvény értelmében a szövetségi kormány maximális hozzájárulása fejenként és havonta 15 dollár. Ha tehát egyes esetekben nagyobb nyugdíjat szabnak meg, a különbséget az államnak kell fedeznie.

Ha több folyamodó egy fedél alatt lakik, ami gyakorta fordul elő (férj, feleség, nővér stb.) a nyugdíjat akár egy összegben szabják meg, akár pedig külön-külön adják ki s ily módon a család fenntartó egyén átlagos havi 58 dollárt kaphat, bár ez az összeg a lakbér és egyéb kiadások szerint változik. A minimum ily esetekben 45 dollár havonta.

New York öt kerületében lakó egyének, akik állami nyugdíjra jogosultak, jelentkezhetnek személyesen a Department of Public Welfare, Old Age Security Division hivatalában, 20 East 21st Street, New York City.

beszéljen és az acélosok zsoldjában álló polgármester nem türte meg, hogy az ország minisztere gyűlést tarthasson. — Dölyfösen jelentette ki akkor, hogy "az Isten sem beszél a városában, ha ő nem akarja."

És Perkins munkaminiszter csak ugy tudott egy néhány munkáshoz beszélni, hogy behívta őket a postára, a szövetségi épületbe, ahová nem nyult be az acélbárok polgármesterének a hatalma.

Az egész országban kinos feltűnést keltett az acélbárok-nak ez a marhasága és bár kárörömmel és gunyos megjegyzésekkel irtak az incidensről a Wall Streeti újságok, a nemezis utólrte a homesteadi kiskirályt is, meg azokat is, akik erre a szemtelen magatartásra biztatták.

Három évvel később, a mult héten Homesteadben ujra gyűlésezni akartak a munkások és mert azóta az acélosokat szolgáló republikánus polgármestert kidobták, s demokratá városi tanácsot választottak a régi helyébe, a gyűlés elé nem tudtak akadályokat gördíteni az acélmágnások.

Most nem a munkaminiszter, csak az állam alkormányzója tartott a munkásoknak beszédet, de amit az mondott, az ezerszer jobban fáj az acél-

királyoknak, mint amit Perkins munkaminiszter mondott volna, mikor a torkára rászartották a beszédet.

Kennedy alkormányzó — aki a United Mine Workers of America titkár-pénztárnoka — azt az üzenetet tolmácsolta Earle kormányzó részéről, hogy sztrájk esetén a munkások alkotmányos jogait megvédik.

Vagyis, hogy sem az állam csendőreit nem fogják ellenük zavarni, sem azt nem türik meg, hogy felfegyverzett deputy garázdálkodhassanak közöttük.

Igéret volt ez az üzenet arra nézve, hogy ha a munkásokat meg akarnák félemlíteni, ha a rendes recept szerint fegyveres bitangokat küldenek rájuk, az állam katonasága fog a munkások épségére ügyelni.

Ez is elég lenne arra, hogy az acélkirályokat és zsoldosait a hideg kielje, de itt az üzenet nem állt meg.

Kennedy azt is kijelentette, hogy a munkások sztrájkot nem akarnak, de ha valakit az acélgyáros urak kitesznek a munkából, akkor annak joga lesz a segélyre.

Vagyis ha az acélkirályok bezárják a gyáraikat, sem-hogy a szervezetet ismerjék el,

akkor az emberek nem fognak éhen pusztulni, hanem rárakják őket az állami segélylisztákra.

És mivel részben mégis csak a nagy iparvállalatok fizetik a szövetségi és az állami adókat, az elbocsájtandó munkásokat a gyáros urak fogják el-tartani, amíg nem engedik őket dolgozni.

Hát ez az üzenet aztán nemcsak hidegtelest, de egyenesen rángatódózt hozott a Wall Streetre.

A Wall Street Journal és a rokon-lapok hisztérikusan ordítanak, hogy kommunizmust csinálnak, pedig hát az acélmágnások azok, akik anar-chiát akarnak.

És akiket már megfenye-gettek, hogy ha a szervezethez

csatlakoznak, a gyáraikat be-zárják.

Most Earle kormányzótól a választ megkapták.

Ott kapták meg, ahol három éve olyan gögös gunnyal némitották el az ország miniszterét és olyan feleletet kaptak, amilyent három éve kiérdemeltek.

Lehetnek különböző vélemények az acélmunkások szervezkedési kísérletéről és lehetnek sokan, akiknek talán a kormányzó álláspontja nem tetszik.

De még azoknak is el kell ismerni, hogy Homesteadon azt a feleletet kapták az acélkirályok, amit a homesteadi viselkedésükkel kiérdemeltek; s hogy ezuttal igazán a neme-gzis érte el őket.

Millions prefer it to any other dressing!

- Finer ingredients!
- A new type of recipe!
- Mixed a special, more painstaking way!
- Marvelous flavor!

EGYLETI KALAUZ

GARY ÉS VIDÉKE MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ

Istentisztelet minden hónap harmadik vasárnapján délelőtt 11 órakor
a Gary 11-es plézen a Református Imaházban
Jegyző Bodnár István. Lelkész Gulyás Károly. Gondnok Bényei Lajos
Akiéknél lelki kiszolgálásra van szükségük, forduljanak a gondnokhoz,
kinek címe: Louis Bényei, Box 503, Thorpe, W. Va.

A BRIDGEPORTI SZÖVETSÉG
373-İK OSZTÁLYA
LOGAN, W. VA.

Elnök Veszprémi Sándor. Ügykezelő pénztárnok Gyöngyösi János, kinek címe: Box 832, Logan, W. Va. Pénztári ellenőr László Ferenc. A beteglátogatás kötelessége az osztály minden tagjának.
Gyűléseit tartja minden hó harmadik vasárnapján délután 2 órakor a Gyöngyösi János ítéle Colonial Hotel tánctermében.
:o:

A CONGOI ELSŐ RÁKÓCZI FERENC Bányász BETEGSEGÉLYZŐ EGYLET

Alakult 1894 január hó 11-én
Székhely: Congo, Ohio
Gyűléseit tartja minden hó harmadik vasárnapján a Ref. Templom alatti iskolában, Drakes, Ohio.

Dizselnök Bucskó András. Elnök Titka János. Alelnök Rezes János Pénztárnok Haralyda János. cm shsh jegyző Titka Péter, kinek minden, az egyület érdeklő levél küldendő, címe: Route 1, Corning O. Pénztári titkár Kocsis István. Ellenőr Tóth V. István. Naplóvezető Varga András. Hármass bizottsági tagok: Szántó János, Porkoláb Sándor, Titka Péter. Beteglátogató Congón Horváth Sándor; Drakesen Lukács András. Zászlótartók: Titka Sándor, Du más Péter. Teremőr Lukács András Együleti orvos Dr. James Miller. Hivatalos lap Magyar Bányászlap.
:o:

VERHOVAY SEGÉLY EGYLET
343-İK OSZTÁLYA
SOUTH WILLIAMSON, W. VA.

Gyűléseit tartja minden hó 15-ike utáni vasárnapon a szinesek iskolájában, New Camp, Ky.
Elnök Hegedűs János, Alelnök Dóka István. Titkár-pénztárnok Dóka András, akhez minden, az egyület érdeklő levél és pénzküldemény küldendő, címe: Box 932, Williamson, W. Va. Jegyző Dudás József. Pénztári ellenőrök: Mayerchak Pál, Dóka Dániel és Ifj. Sítiku István. Helybeli beteglátogató Younger György. Vidéki beteglátogató Cseh József.
:o:

VERHOVAY SEGÉLY EGYLET
32-İK OSZTÁLYA, GARY, W. VA.

Elnök Kovács Gyula. Alelnök Kiss Imre. Ügykezelő és kerületi delegátus Magyar József. Pót-ügykezelő és pót-delegátus Róth György. Beteg látogatásra kirendelhető minden tag és zászlótartókat az elnök nevez ki, mikor szükséges.

Gyűléseit tartja minden hónap első vasárnapján délután 2 órakor a Gary gyülesteremben. Ügykezelő címe: Joseph Magyar, Box 348, Gary, W. Va.
:o:

VERHOVAY SEGÉLY EGYLET
293-İK OSZTÁLYA, THORPE, W. VA.

Gyűléseit tartja minden hó első vasárnapján a református templom gyülestermében, Thorpe, W. Va. délután két órai kezdettel.
Elnök Juhász Lajos. Titkár-pénztárnok Kiss András. Számvizsgálók: Szidlóczy József, Bényei Lajos. Kerületi delegátus Bényei Lajos. Pénzek és levelek a titkár-pénztárnokhoz küldendő, kinek címe: Andrew Kiss, Box 23, Thorpe, W. Va.
:o:

A VERHOVAY SEGÉLY EGYLET
57-İK OSZTÁLYA
CLARKSBURG, W. VA.
Alakult 1907 Augusztus 25-én

Gyűléseit tartja minden hó első vasárnapján a Williams Hallban a Second Streeten délután 2 óráig kezdve.
Elnök Kiss Antal, Box 36, Dawmont, W. Va. Alelnök Mészáros József. Titkár Grega János, P. K. Mine, Clarksburg, W. Va. Pénztárnok Nemes János, R. 2. Box 14, Clarksburg, W. Va. Ellenőr Pavlik Mihály. Háromtagú számvizsgáló bizottság. Szakály György, Pavlik Mihály, Oláh János. A beteglátogatást az elnök és pénztárnok nevezi ki. A zászlótartókat az elnök nevezi ki.

10 FONT ÉRETT, GYENGE
tűrt leveles dohány, ki... \$1.65
tűrt fapipa és ízesítő ...
Ezt is a postán fizeti, mikor a csomagot megkapja.
HICKORY RIDGE FARMS
Dept. M-11. Fulton, Ky.

MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ

POCAHONTAS, VA.
Lelkész: B. BERTÓK
P. O. Box 425

Istentisztelet minden vasárnap délelőtt fél 11 órakor.
Előtte fél 10 órakor vasárnapi iskola.

A Pocahontas-i Lorántffy Zsuzsanna Nőegylet gyűlése minden hó első szerdáján este az iskolahelyiségben.

A propaganda művészete

II.

Példából tanul legjobban az ember, tehát nekünk is jobb, ha példával mutatjuk meg, hogy milyen művészettel dolgozik az amerikai propaganda, mikor a maszlagozt adagolja.

Nótázza a propaganda művészetének egyik primása, első hegedűse a következőket:

— Házamnak hátsó ajtaja előtt egy fekete bőri ember áll, akinek jöképü arca állandóan mosolyog. Odaadok neki egy dollárt és akkor mintha megtestesülne az a közhit, hogy az ember, a munkaerő sokkal fontosabb tényező, mint maga a dollár. De vajjon igaz-e, amit a közhit mond?

A jóra való amerikai magyar ennek olvasán bizonyára azt hinné, hogy ezek a sorok, a fekete munkásról és a neki adott dollárról szóló mese arra irányul, hogy Marxnak adja igazat. Dehogy is, kérem! A propaganda munkának az a célja, hogy élénk hozza a kérdést:

— Vajjon a mai társadalmi életben mi fontosabb: a dolgozó munkaerő-e vagy a tőke, amely a dolgozó munkaerőt munkára béreli?

És amikor így élénk dobják a kérdést, akkor nyomban felélnék is reá ekként:

— Ez a fekete ember apróceprő munkákat végez. A dollárt azért adtam neki, mert kertem gyümölcsfáinak fátüjhajzásait vagdosata le. De hogy ezt megtehesse, kénytelen voltam neki rendelkezésére bocsátani egy gallynyíró ollót, amely néhány dolláromba került, továbbá egy összehajtható és felállítható létrát, amely még több dolláromba került. Ezen szerzőmök nélkül a fekete munkás nem végezhetne volna dolgát. Az egész Egyesült Államokban nincs olyan termelő munka, amelyet megfelelő szerzőmök nélkül végezni lehetne.

Ez a kis mese tehát azt a gondolatot veri fejünkbe, hogy szerzőmök nélkül egyetlen ember se dolgozhatna Amerikában. Ebből önként következik, hogy nem a munkaerő a fontos, nem az ember, fehér vagy fekete, hanem a szerzőmök. És mivel ez még nincs eléggé kifejtve, a propaganda írója tovább, sokkal tovább megy, amikor ekként folytatja:

— Mindezek a szerzőmök, amelyek nélkül a mi éghajlatunk alatt élni se lehetne, voltaképpen dollárok. Valaki, aki élvezni akarja a munka termelést hasznát, előbb össze-takarította a gallyvágó ollóra és a létrára szükséges pénzt. A szótár szerint "a tőke a vagyonnak az a része, amely újabb vagyon teremtetésére hivatott." Ez másszóval kifejezve annyit jelent, hogy a tőke voltaképpen szerzőmök, legyen az a szerzőmök egy nyíl vagy vasuti sín. Aki arról beszél, hogy az emberi munkaerő és a dollár egymással ellentétben állanak, az éppen olyan ostobaságot állít, mintha arról vitatkoznék, hogy az élet fenntartásához tudó kell-e vagy levegő?

Érdekes ez nagyon, de akkor se igaz, hogy ha mindjárt nem a kis, hanem a nagy szótárt használják a valószínű tételére. Nincs is az egésznek más célja, csak az, hogy a dollár, a pénz mindenhatóságát ültesse gondolatainak világába. Azt akarja elhitetni az olvasóval a kis mese, hogy ha nem lenne dollár, akkor szerzőmök se lennének és éhen-halnánk az észak amerikai éghajlat alatt. Ha véletlenül mégis élünk, azt csupán a dollárnak köszönhetjük. De vajjon minek köszönheték életü-

ket a kipusztulóban levő indiánok, akik a dollárnak soha hírét se hallották és mégis alaposan elszaporodtak ezen éghajlat alatt?

Am menjünk csak tovább. Nézzük csak, hogy mi mondanivalója lehet még a propaganda mestereinek? Semmi más, csak ez:

— Lincoln Ábrahám egyszer azt mondta, hogy előbb jön az ember és csak azután jön a dollár. Ha a tudomány vizsgálja tudna menni vagy félmlő esztendővel a múltba, talán arra jönne, hogy Lincoln mondása igaz, de a tudomány mai állása szerint Lincoln állítása egyetlen emberre vonatkozólag se volt soha igazság. Minden emberi csontváz, amit eddig csak találtak, akármilyen régi volt is az, csak azt igazolta, hogy az őskori embernek is voltak szerzőmök, amelyek vagyonát alkották. Kétségtelen, hogy a jégkorosok óta nem élt egyetlen ember se Amerikában szerzőmök és fedél nélkül — azaz dollár és tőke nélkül.

És most jön ennek az okfejtésnek a koronája, amikor a propaganda ezt mondja:

— Dollár nélkül az ember nem élhet!

Ezt a vakmerő állítást, amely a dollár mindenhatóságára, a dollár rettenetes hatalmának félelmére és imádására akar bennünket tanítani, így indokolja a propaganda:

— Mennél gépiesebb alakul a természet, annál költségesebbek lesznek a termeléshez használt szerzőmök és annál több dollár kell hozzá, hogy az embert munkába lehessen állítani. W. J. Cameron, a Ford gyár részéről legutóbb azt mutatta ki, hogy a Ford gyárnak telekbe és épületbe 2008, gépekbe 2670 és nyersanyagokba 665 dollárt kell befektetni, mielőtt egy embert munkába állíthat. Több mint 5000 dollárba kerül tehát minden egyes munkás szerzőmoka. És a vasutaknál még ennél is többet kell szerzőmoka és más kellékekbe fektetni, hogy egy ember részére munkát adhassanak.

És így megy ez tovább, oldalakon keresztül. A felületesen olvasó, gondolkozik nem szerető ember egy-kettőre elhiszi ennek a művészi propagandának, hogy nem a munkaerő a fontos, hanem a szerzőmök és nem a szerzőmök a fontos, hanem a dollár, amely azt megveszi. Eszébe se jut a tömegnek, hogy utána nézzenek, vajjon igazat mond-e a propaganda?

Próbáljuk meg mi is, hogy vajjon, hasonló eszközökkel élve, nem tudnók-e éppen elismerni igazolni annak, ami az amerikai propaganda hirdet? Mondja a mi mesénk ezeket:

— Egy kis baleset ért a gyárban, ahol dolgoztam. A gyári mérnökök valami újfajta gépet csináltak és azt nekem kellett kipróbálni. A próba nem sikerült. A gép ezer darabra szakadt és elvitte mindkét karomat. Nyomorék maradtam egész életemre, de — szerencsére — a bíróság úgy döntött, hogy ha nyomorék koldussá tettem, tartson el a gyár akar holtom napjáig. Fizessen nekem havi kilencven dollárt életem végéig, meg 3000 dollár készpénzben is fájdalomdíj fejében.

Nem volt nekem ennyi pénzem egyszerre soha életemben. Amellett biztosítva voltam, hogy most már nem halok többé éhen, tehát arra gondoltam, miért ne élném világomat, miért ne nézném meg ezt az Amerikát? Nem úgy, hogy felülök a vonatra és végigszaladok rajta szélben is, hosszszában is, hanem csak aprán-

ként. Veszek magamnak egy autóbilt, arra felülök és utnak indulok. Ahol valami szépet látok, ott megállok pár napra, ahol csunya a táj, onnan sietve tovább megyek.

Meg is vettem az autóbilt. Ugynevezett "trailer" kocsi is vettem hozzá, ami olyasforma, mint egy ház, csak éppen kerekén jár. Ugy gondoltam, hogy nem megyek én drága szállodákba, rossz vendéglőkbe, hanem lakom saját felelem alatt, eszem a magam konyhájának főztjét. Ez az igazi uri élet. És nem is kerül olyan sokba. Csak kétezeröttszáz dollárt vitt el az ember, hogy nem tudtam addig letenni a könyvet, míg egy szuszra el nem olvastam.

Egy új Reményi József irta ezt a regényt, nem a Jó hinni és Emberek ne sirjatok szerzője.

Egy új Reményi József, aki minden mesterkélttség nélkül, folyamatosan és egyszerűen mondja el mondanivalóit, aki nem zsonglörködik gondolat és mondat füzéseivel, akinek ké-

szintén megvan az a képesség, hogy a dollár mindenhatóságára, a dollár rettenetes hatalmának félelmére és imádására akar bennünket tanítani, így indokolja a propaganda: — Mennél gépiesebb alakul a természet, annál költségesebbek lesznek a termeléshez használt szerzőmök és annál több dollár kell hozzá, hogy az embert munkába lehessen állítani. W. J. Cameron, a Ford gyár részéről legutóbb azt mutatta ki, hogy a Ford gyárnak telekbe és épületbe 2008, gépekbe 2670 és nyersanyagokba 665 dollárt kell befektetni, mielőtt egy embert munkába állíthat. Több mint 5000 dollárba kerül tehát minden egyes munkás szerzőmoka. És a vasutaknál még ennél is többet kell szerzőmoka és más kellékekbe fektetni, hogy egy ember részére munkát adhassanak.

És így megy ez tovább, oldalakon keresztül. A felületesen olvasó, gondolkozik nem szerető ember egy-kettőre elhiszi ennek a művészi propagandának, hogy nem a munkaerő a fontos, hanem a szerzőmök és nem a szerzőmök a fontos, hanem a dollár, amely azt megveszi. Eszébe se jut a tömegnek, hogy utána nézzenek, vajjon igazat mond-e a propaganda?

Próbáljuk meg mi is, hogy vajjon, hasonló eszközökkel élve, nem tudnók-e éppen elismerni igazolni annak, ami az amerikai propaganda hirdet? Mondja a mi mesénk ezeket:

— Egy kis baleset ért a gyárban, ahol dolgoztam. A gyári mérnökök valami újfajta gépet csináltak és azt nekem kellett kipróbálni. A próba nem sikerült. A gép ezer darabra szakadt és elvitte mindkét karomat. Nyomorék maradtam egész életemre, de — szerencsére — a bíróság úgy döntött, hogy ha nyomorék koldussá tettem, tartson el a gyár akar holtom napjáig. Fizessen nekem havi kilencven dollárt életem végéig, meg 3000 dollár készpénzben is fájdalomdíj fejében.

Nem volt nekem ennyi pénzem egyszerre soha életemben. Amellett biztosítva voltam, hogy most már nem halok többé éhen, tehát arra gondoltam, miért ne élném világomat, miért ne nézném meg ezt az Amerikát? Nem úgy, hogy felülök a vonatra és végigszaladok rajta szélben is, hosszszában is, hanem csak aprán-

SZERELMESEK VOLTAK

Tegnap este amerikai magyar regényt olvastam. Bevallom, több mint egy hónapig feküdt asztalomon a könyv, amíg rászántam magamat az elolvasására.

Féltem hozzáfogni. Attól tartottam, Reményi József új írása, — mert ő a könyv szerzője — édes testvére a Jó hinni-nek, Emberek ne sirjatok..... műveknek, mely regények olvasását gyakran abahagytam, nem nagyon bírtam Reményi stílusát, mese feltalálását.

Reményi József új regényében nagyon kellemesen csalódtam és meg kell mondanom, hogy nem tudtam addig letenni a könyvet, míg egy szuszra el nem olvastam.

Egy új Reményi József irta ezt a regényt, nem a Jó hinni és Emberek ne sirjatok szerzője.

Egy új Reményi József, aki minden mesterkélttség nélkül, folyamatosan és egyszerűen mondja el mondanivalóit, aki nem zsonglörködik gondolat és mondat füzéseivel, akinek ké-

szintén megvan az a képesség, hogy a dollár mindenhatóságára, a dollár rettenetes hatalmának félelmére és imádására akar bennünket tanítani, így indokolja a propaganda: — Mennél gépiesebb alakul a természet, annál költségesebbek lesznek a termeléshez használt szerzőmök és annál több dollár kell hozzá, hogy az embert munkába lehessen állítani. W. J. Cameron, a Ford gyár részéről legutóbb azt mutatta ki, hogy a Ford gyárnak telekbe és épületbe 2008, gépekbe 2670 és nyersanyagokba 665 dollárt kell befektetni, mielőtt egy embert munkába állíthat. Több mint 5000 dollárba kerül tehát minden egyes munkás szerzőmoka. És a vasutaknál még ennél is többet kell szerzőmoka és más kellékekbe fektetni, hogy egy ember részére munkát adhassanak.

És így megy ez tovább, oldalakon keresztül. A felületesen olvasó, gondolkozik nem szerető ember egy-kettőre elhiszi ennek a művészi propagandának, hogy nem a munkaerő a fontos, hanem a szerzőmök és nem a szerzőmök a fontos, hanem a dollár, amely azt megveszi. Eszébe se jut a tömegnek, hogy utána nézzenek, vajjon igazat mond-e a propaganda?

Próbáljuk meg mi is, hogy vajjon, hasonló eszközökkel élve, nem tudnók-e éppen elismerni igazolni annak, ami az amerikai propaganda hirdet? Mondja a mi mesénk ezeket:

— Egy kis baleset ért a gyárban, ahol dolgoztam. A gyári mérnökök valami újfajta gépet csináltak és azt nekem kellett kipróbálni. A próba nem sikerült. A gép ezer darabra szakadt és elvitte mindkét karomat. Nyomorék maradtam egész életemre, de — szerencsére — a bíróság úgy döntött, hogy ha nyomorék koldussá tettem, tartson el a gyár akar holtom napjáig. Fizessen nekem havi kilencven dollárt életem végéig, meg 3000 dollár készpénzben is fájdalomdíj fejében.

Nem volt nekem ennyi pénzem egyszerre soha életemben. Amellett biztosítva voltam, hogy most már nem halok többé éhen, tehát arra gondoltam, miért ne élném világomat, miért ne nézném meg ezt az Amerikát? Nem úgy, hogy felülök a vonatra és végigszaladok rajta szélben is, hosszszában is, hanem csak aprán-

szintén megvan az a képesség, hogy a dollár mindenhatóságára, a dollár rettenetes hatalmának félelmére és imádására akar bennünket tanítani, így indokolja a propaganda: — Mennél gépiesebb alakul a természet, annál költségesebbek lesznek a termeléshez használt szerzőmök és annál több dollár kell hozzá, hogy az embert munkába lehessen állítani. W. J. Cameron, a Ford gyár részéről legutóbb azt mutatta ki, hogy a Ford gyárnak telekbe és épületbe 2008, gépekbe 2670 és nyersanyagokba 665 dollárt kell befektetni, mielőtt egy embert munkába állíthat. Több mint 5000 dollárba kerül tehát minden egyes munkás szerzőmoka. És a vasutaknál még ennél is többet kell szerzőmoka és más kellékekbe fektetni, hogy egy ember részére munkát adhassanak.

És így megy ez tovább, oldalakon keresztül. A felületesen olvasó, gondolkozik nem szerető ember egy-kettőre elhiszi ennek a művészi propagandának, hogy nem a munkaerő a fontos, hanem a szerzőmök és nem a szerzőmök a fontos, hanem a dollár, amely azt megveszi. Eszébe se jut a tömegnek, hogy utána nézzenek, vajjon igazat mond-e a propaganda?

Próbáljuk meg mi is, hogy vajjon, hasonló eszközökkel élve, nem tudnók-e éppen elismerni igazolni annak, ami az amerikai propaganda hirdet? Mondja a mi mesénk ezeket:

— Egy kis baleset ért a gyárban, ahol dolgoztam. A gyári mérnökök valami újfajta gépet csináltak és azt nekem kellett kipróbálni. A próba nem sikerült. A gép ezer darabra szakadt és elvitte mindkét karomat. Nyomorék maradtam egész életemre, de — szerencsére — a bíróság úgy döntött, hogy ha nyomorék koldussá tettem, tartson el a gyár akar holtom napjáig. Fizessen nekem havi kilencven dollárt életem végéig, meg 3000 dollár készpénzben is fájdalomdíj fejében.

Nem volt nekem ennyi pénzem egyszerre soha életemben. Amellett biztosítva voltam, hogy most már nem halok többé éhen, tehát arra gondoltam, miért ne élném világomat, miért ne nézném meg ezt az Amerikát? Nem úgy, hogy felülök a vonatra és végigszaladok rajta szélben is, hosszszában is, hanem csak aprán-

pei mindig tiszták és elevenek és természetesekek.

A Szerelmesek Voltak meséje nagyon egyszerű, mégis lebilincseli az olvasót.

Talán azért, mert alakjai itt élnek köztünk a West Jeffersonon vagy Clevelandban a Buckeye Roadon, Toledóban a Genessee Streeten. Flinten a Leith Streeten, Daytonban a West Dakotan, Youngstownban a Mahoning Avenuen, szóval: magyar Amerikában.

Reményi József új regényének hősei: mindenütt megtalálhatók, ahol amerikai magyarok élnek.

A második nemzedék regénye Reményi írása. Azé a fiatal-ságság, amely a depresszió rémes éveit alatt serdült felnőtté, amelynek életét vakgányra vezette a munkátlan-ság.

Pintér Károly és Szeder Terus sorsában ennek a szerencsétlen fiatal nemzedéknek az életét irta meg Reményi József ragyogóan.

Élnek a regényben Pintér Károly és Szeder Terus, nem papír figurák, de husból, vérből való emberek.

És a szülők alakjai Pintér József és felesége és Szeder Ferenc és életpárja is itt élnek minden amerikai kolóniában.

Soha jobban, soha élethűbben nem irtak amerikai magyar regényt, Magyar Amerika depressziós korszakának színi-fonijára ez a regény.

Reményi József írásait jobban ismerik, s értékelik az óhazában, mint Magyar Amerikában és ez a regény is Budapestent jelent meg. A regény ára egy dollár. Megrendelhető Franklin Társulat, Egyetem utca 4 szám, Budapest címen.

Aki szereti a szép írást, jó könyvet, ne mulassza el megrendelni Reményi könyvét. És aki elolvasta, biztosan ajánlani fogja barátainak, ismerőseinek is, mert gyönyörűséget talál az olvasásában.

F. F. A.

AMERIKAI KÉSPÉNZ DOLLÁROK

KIFIZETÉSE AZ ÓHAZÁBAN JÓTÁLLÁSSAL
PÉNZKÜLDEMÉNYEIT PONTOSAN ÉS GYORSAN
ELINTÉZZÜK POSTÁN VAGY SÜRGÖNYILEG
TÖBB MINT 30 ÉVE SZOLGÁLJA A MAGYARSÁGOT

THE HARBOR STATE BANK

Member Federal Deposit Insurance Corp.
ALAPITOTTA KISS EMIL
FOURTH AVENUE—9th STREET NEW YORK

MAGYAR EV. REFORMÁTUS EGYHÁZ

— UTAZÓ LELKESZI KÖRZET. —
KÖZPONT: MORGANTOWN, W. VA.

Lelkész: BORSOS ISTVÁN. 537 Richwood Avenue.
Morgantown, W. Va.
Gondnok: Gyurkó Gábor. Star City, W. Va.

ISTENI TISZTELETEK SORRENDJE 1936-BAN:

Minden hónap 1-ső vasárnapján, délelőtt 10-kor, Morgantown, W. Va.: RFD No. 3., az Evansdalei, Star City Roadon lévő magyar református templomban, előtte: vasárnapi iskola.

A "sátoros" ünnepeken urvacsora osztás ugyanitt.

Minden hónap 2-ik vasárnap, d. e. 10-kor, Sabraton, W. Va. a Public Schoolban. — 11-től Ker. Ifjak Köre.

Minden hónap 3-ik vasárnap, Clarksburg, W. Va. és környéke bányatelepein, a meghívás sorrendjében, mindenütt az állami iskolákban. — Urvacsora osztás évenként egy-egy bányatelepen egyszer.

Minden hónap 4-ik vasárnapján, Osage, W. Va. a Public Schoolban, délelőtt 10 órától. Utána 11-től vasárnapi iskola.

Az ötödik vasárnapon, (amely hóban 5 vasárnap van), Fairmont, W. Va. és vidéke bányatelepein, a meghívások sorrendjében, délelőtt Montana, W. Va., a Union Church-ben, d. u. Brady, W. Va., az állami iskolában.

Nyári magyar iskola: Evansdale, W. Va., — Morgantown, W. Va. és Sabraton, W. Va.

Hétköznapi magyar tanítás: délután fél 4-től, azokon a helyeken, hol a szülők a tanító utliköltségét megfizetik.

HIVATLAN VENDÉGEK

John L. Lewis is elmondta, hogy az ellenségeivel elbánik, csak a barátainak ne sikerüljön a nyakát kitörni. Alig indította meg az acél-munkások szervezésének nagy munkáját, máris olyan "segítőtársai" akadtak, akiknek a segítségét igazán nem kérte.

A kommunista párt bejelentette, hogy minden erejével mellé áll a kampány mellé, vagyis mindent elkövet, hogy azt kihasználja a maga számára.

Ahol a munkások esetleg sztrájkba mennek, vagy ahol őket esetleg kizárják, ott megfognak a vörösök jelenni, hogy elmérgesítsék a dolgot, s hogy amennyiben lehet, anarchiát csináljanak a munkások rendes és békés sztrájkjából.

Eljárásuk sok helyen a vasgyárak mellé fogja felsorakoztatni a közönségnek azt a részét, amely a munkások szervezkedését egyéb körülmények közt szeretné, de amely nem akar hallani a kommunisták pártjáról.

Ahol a sztrájkok eredménytelenségével fogják a kommunista beavatkozás dacára — végződni, ott a győzelmet a maguk javára fogják könyvelni. Azt remélik, hogy itt is kialakul az a "közös front", amit Franciaországban csináltak, ahol a munkások a vörös zászló alatt sztrájkoltak.

Minden épeszü ember tudja, hogy nálunk ez nem lehet így, s hogy nálunk a vörös zászló gyűlölt portéka.

Ha a kommunisták őszintén kívánnák a szervezés sikerét, akkor szépen távol maradnának a dologtól és belátnák, hogy csak azzal tudnak az ügynek használni.

A kommunisták azonban — minden közös front maszlag dacára — nem őszinték, s ők nem a Lewis igyekezetének a győzelmét akarják, azért jelentkeztek hát kénytelenül és hivatalosan fegyvertárnak a nagy küzdelemhez.

A kommunisták nem a munkások javát, nem a szervezetek fejlődését akarják; a kommunisták hisznek a direktforradalmakban, az ő érdekük hát az, hogy minél nagyobb nyomor és elkeseredés legyen a munkások közt az egész világon.

A kormány jóakaratu semlegessége talán győzelemhez juttatja Lewist, de a kommunisták barátságának veszélyeztetni előre ezt a győzelmet.

AMERIKAI MAGYAR VERSIRÓK FIGYELMÉBE!

A new yorki St. Marks Printing and Publishing Co., amely egyike a legrégebbi és legismertebb magyar könyvkiadóvállalatoknak, új és érdekes tervvel foglalkozik.

Könyvbe akarja gyűjteni az amerikai magyar versírók verseit, hogy így tükröztesse az amerikai magyar nép életének örömeit, bánatát, s hogy megörökítse ennek a nemzedéknek az életét, még pedig azokban az egyszerű sorokban, amelyeket a magyar munkásemberek vetnek papírra, amikor nehéz munkájuk után verselésben keresnek pihenést és így adnak kifejezést szívük-lelkük legbensőbb érzéseinek.

A könyv címe: *Amerikai Magyar Népköltészet* lesz s Fülöp Ilona, a kiváló magyar író, az amerikai magyar néplélek alapos ismerője írja meg az előszót. Bizonys, hogy ez a könyv egyike lesz a legérdekesebb amerikai magyar könyveknek, amely az egész amerikai magyarság osztatlan érdeklődésére tarthat számot.

Mindazok, akik verseiket szeretnék ebben a könyvben látni, küldjék be a verseiket a St. Marks Printing and Publishing Company címére, 67 St. Marks Place, New York, N. Y.

JÓ GYENGE DOHÁNY

pipára vagy bagóra 5 font 75c.
vagy 10 font \$1.25, ingyen cserélpipa.

UNITED FARMERS
Box 398. Mayfield, Ky.

UTAZÓ LELKESZI KÖRZET

Központ: Morgantown, W. Va.
Lelkész: Borsos István
537 Richmond Ave. Tel. 1238-R
Gondnok: Gyurka Gábor
Star City, W. Va.
Péntárnok: Katona Károly
Evansdale, W. Va.
Jegyző: Molnár Géza
Pursglove, W. Va.
Istentiszteletek sorrendje
Augusztus havában:

2-ik vasárnap, augusztus hó 9-én Sabraton, W. Va. Public School.

3-ik vasárnap, augusztus hó 16-án Osage, W. Va. Public Schoolban.

4-ik vasárnap, augusztus hó 23-án a magyar ref. templomban Harding utca 16-ik szám alatt a Star City Roadon. — Ugyaneznap a Sabraton, W. Va. és Evansdale, W. Va. nyári magyar iskolások vizsgája. — Beiratkozott tanuló 42 és 25 összesen a telefon 67. Az iskolás gyermekek lunchot hozzanak magukkal a vizsga utáni piknikre. Ice Creamet és soft drinket az egyház ad a vizsgázó gyermekeknek.

5-ik vasárnap, augusztus hó 30-án aratási urvacsora osztás, előtte 22 konfirmándus vizsgája. Az urasztalához szükséges kenyeret és bort a konfirmándusok ajándékozzák. — Az istentisztelet kezdete délelőtt 10 óra.

Nagyszerű örömnöve volt a morgantowni reformátusoknak, amikor július 19-én Morgantown, W. Va.-ban a Junior High School disztermében 52-en vizsgát mutattak be nyári iskolai előmenetelükről. A vizsgát megelőzőleg Nt. Borsy Kerekcs György, Washington, D. C.-ből istentiszteletet tartott. Kovács N. Miklós, Pittsburgh, Pa. kerületi szervező is megjelent. Vendégünk volt Dr. Kajdi László orvos, Baltimore, Md.-ből a Hopkins kórháztól. A vizsgán 127-en voltak jelen. Predikált Nt. Borsy Kerekcs György.

A vizsga után lefényképezték a gyermekeket és az egész gyülekezetet. A gyermekek fényképének ára 30c, a gyülekezeté 60c. Délután kivittük az iskolás gyermekeket a River side-i fürdőtelepre, ahol Nt. Borsy Kerekcs György, a Ref. Egyesület központi szervező titkára minden gyermeknek fürdőjegyet vett és ice creamet ajándékozta meg őket, Dr. Kajdi László pedig soft drinket vendégelt meg a gyermekeket. Fogadják ezután is a gyermekeket, a szülők és a Morgantown-i, W. Va. egyház köszönetét.

Nt. Borsy Kerekcs György központi szervező titkár és Kovács Miklós kerületi szervezőnk egy hetet töltöttek a morgantowni és vidéki magyarság között. Esténként előadást tartott Nt. Borsy Kerekcs György

BUCSUSZÓ

Ezuton bucsuzom az amerikai magyarságtól, különösen jó barátaimtól, ismerőseimtől, akikkel valamikor a régi Himlerville együtt vigadtunk és együtt szomorkodtunk.

En hazautazom az Óhazába, mert az amerikai kapitalista rendszer kisajtolta és itt már több munkát se adnak a megöregedett embernek.

Bocsássanak meg nekem azok, akiknek esetleg én vétettem és én is megbocsájtok a nekem vétőknek.

Fekete János és családja (Beauty (Himlerville)).

NYUGTÁZÁSOK

A múlt héten a következő testvérek küldtek pénzt a saját maguk vagy mások előfizetésére:

Mikus István, Greensboro, Szőnyi József, Thorpe, Horváth József, Carolina, Vince Ignác, Orwell, Puskás László, Helen, Darvalich Lajos, Dover, Pásztor János, Rayland, Kakuk János, Crucible, Gara Béla, Uniontown, Marus Mihály, Windsor Heights, Kovács Gábor, Baxter, Bak Pál, Swanton, Lázár László, Gary, Kabai János, Majestic, Gurkovich János, Benton, Tóth Károly, Studa, Bartók János, Twin Rocks, Farkas Anna, Hammond, La.

az Amerikai Magyar Református Egyesületről. Egy hét alatt az előadásokon 233-an jelentek meg testvéreink. Az előadások után Kovács N. Miklós, Pa. és W. Va. kerületi szervezőnek sikerült 2 új osztályt alakítani Boot, W. Va. és Shinston, W. Va. központtal és 31 felnőtt és 43 gyermek tagot felvennie. A régi Morgantowni osztály tagjainak száma kétszeresére emelkedett. A régi Rivesville-i osztály tagjainak száma a felnőtt és gyermek osztálynál 100-on felül van.

A Clarksburg, W. Va.-i körzetben 11 új tagot vettünk fel és a vasárnapi perselyt, \$1.02-t a Ligonier-i árvaházunknak ajánlottuk fel. Az augusztus 23-iki vizsgára és a 30-iki urvacsora osztáskor tartandó ige hirdetésre Nt. Kalassay Sándor Aggmenházi felügyelő leírta egy heti tartózkodásra az Amerikai Magyar Ref. Egyház Története könyvével szerettel várjuk.

Pénztári jelentés július hó-ról: Bevétel volt \$92.40 egyháznál, iskolánál, tagdíjból \$18.00, összesen \$110.40. Kiadás \$108.60. Maradvány \$1.80. Szeptembertől naponkénti magyartanítás lesz délután 3-5-ig a Public Schoolokban 5 telepen.

GYÁSZJELENTÉS

Alulírott özv. Molnár Istvánné, szül. Helmecei Erzsébet gyermekeink nevében is szomorú szívvel és igaz fájdalommal tudatom rokonainkkal, barátainkkal, ismerőseinkkel, hogy jósaágos férjem, gyermekeinknek gondos jó édes apja

MOLNÁR ISTVÁN

július 24-én rövid szenvedés után elhunyt. Július hó 26-án temették el a róm. kath. anyaszentegyház szerzetárai szerint a Gary, No. 5. temetőbe, Thorpe, W. Va.

NYUGODJON BÉKÉBEN!

Ezuton köszönöm meg úgy a magam, mint gyermekeim nevében azoknak, akik nagy fájdalomunkban osztoztak, akik vigasztalni igyekeztek bennünket, akik drága halottunk koporsójára virágot helyeztek, akik a temetésen résztvettek.

ÖZV. MOLNÁR ISTVÁNNÉ
szül. Helmecei Erzsébet
ÉS CSALÁDJA.

NAGYSZERÜEN SIKERÜLNEK A MUNKÁS BETEGSGÉLYZŐ SZÖVETSÉG JUBILEUMI ÜNNEPSÉGEI

A Munkás Betegsegélyző Szövetség osztaiyai országszerter nagysikerü jubileumi ünnepségeket rendeznek, hogy tanu-jelét adják Szövetségükhöz való hűségüknek, ragaszkodásuknak.

Nemrégiben az Észak West Virginiai 79, 80, 89 és 99 osztályok Rivesville, W. Va.-ban, a 174-ik osztály Powhatan

Point, O.-ban rendeztek igazán lelkes ünnepségeket.

Rivesvillen Kucher András alelnök, Powhatan Pointon Cross Henry elnök jelentek meg és tartottak lelkesítő beszédeket a tagsághoz.

Az újjászervezett Szövetség hónapról-hónapra gyarapszik taglétszámban és vagyonban is.

AZ OKOS FELSÉG

Péter, a szerbek trónörökös, illetőleg koronázatlan királya a vizsgát "kitünően" letette és "átengedték" a tanároknak a junior college 3-ik osztályába.

Nem kételkedünk benne, hogy a kis király a vizsgáit letette, azt is hajlandók vagyunk elhinni, hogy normális gyerek, aki megtudta a leckéit tanulni.

De mindezt sokkal könnyebben elhinni, ha erről nem írtak volna világszerte az újságok és ha nem látták volna szükségesnek, hogy a kis fiu "okosságát" nyilvánosságra hozott példákkal is bizonyítsák.

Még sokkal könnyebben tudnánk ezt az egész komédiát lenyelni, ha megtörtént volna csak egyetlen egyszer a világtörténelemben, hogy egy királyfi elbukott a vizsgáin.

Bizonyára voltak mérsékelt okos királyfik is, legalább felnőtt korukban láttuk ezt a történelemben jó egyenlány királynál, még sem jegyezték fel sehol, hogy gyerek korukban is gyengécskéek voltak, s hogy — Uram bocsásd — elbuktak.

Mindezt nem is azért írjuk meg, mert ez esetben a szerb királyfirol van szó, aki abban igazán nem bűnös és akinek a kezeihez Trianon nem tapadt, hanem azért mert a királyok és azok udvaroncái soha nem tanulnak.

Nem tanulják meg, hogy ezek az ostoba hírek azok, amelyek lejáratták a királyság intézményét, hogy ezek a buta hírek azok, amelyek nyomon — bocsánat a parlagi kifejezésért — az értelmesek köpnek egyet, mikor olvasásuk.

Ha nem írknálnak folyton, hogy a drága csemeték mily okosak, akkor senkinek nem jutna eszébe gondolkozni a dologról s akkor természetesnek tartanák, hogy a királyfiak is normálisan fejlődnek.

Ezek a hírek azonban csak arra jók, hogy legalább egy gyenge kis undort váltsanak ki az értelmes emberből és kételkedést teremtsenek bennük, hogy ha igazán jól vizsgázott a fölséges ur, akkor minek abból külön olyan nagy lármát csinálni. Végre hiszen Szerbiában a trónörökösön kívül bizonyára legalább százezer másik gyermek is jól vizsgázott, akik közt bizonyára nagyon-nagyon sok okosabb is a királynál. Még akkor is, ha ezzel felségsértést követnek el, anélkül hogy azt akarnák.

MEGNYITNAK EGY BANYÁT
WEST VIRGINIÁBAN

A Leevale Collieries Co. Leevale, W. Va.-ban megnyitja bányáját. A bánya április óta volt lezárva. A társaság jelentése szerint annyi rendelkezése van, hogy a telen át is heti négy napra tudnak munkát adni bányászaiuknak.

KEPVESELOINK

WEST VIRGINIA
Balázs János, Berwind, W. Va.
Brenner János, Mallory, W. Va.
Dobos István, Kimball, W. Va.
Domokos Mózes, Prenter, W. Va.
Engel László, Keystone, W. Va.
Kiss Antal, Clarksburg, Dawmont, Wendel, Meadow Brook, W. Va.
Kish András, Brady, Booth, Everetteville, Rivesville, Lowesville, National, W. Va.

Kocsel György, Chattaroy, W. Va.
Kotroczo L. György, Welch, W. Va.
Kreiser István, Morgantown és vidéke.

Lányi József, Red Dragon, W. Va.
Lázár László, Elbert, Filbert, Gary, Thorpe, W. Va.

Magyar András, Skelton, W. Va.
Mojzer János, McMechen, W. Va.
Opoczki György, Lobata, W. Va.
Pálfaiv E. Dénes, Colliers, W. Va.
Pongrácz József, Nellie, W. Va.
Sitku István, Williamson, W. Va.
Tóth András, Fairmont, W. Va.
Veszprémi Sándor és Dániel, Logan megye egész területére.

PENNSYLVANIA

Julius Bakos, La Jelle, Pa.
Barcsi János, Lemont Furnace, Pa.
Bartók János, Twin Rocks, Pa.
Blizman Béla, Springdale, Cheswick, Pa.

Bódis Géza, Yatesboro, Pa.
Reznayk József, Rossiter, Pa.
Csányi József, Kent, Cluna, Pa.
Csatáry Ferenc, Bainford, Pa.
Csordás István, Hellwood, Pa.
Darnay József, Fredericktown, Pa.
Deák Mihály, Renton, Pa.
Eperjessy István, Johnstown, Pa.
Géczy Sándor, McAdoo, Pa.
Fekete József, Kingston, Pa.
Gyürke Mihály, Nanty Glo és Nettleton, Pa.

Ist. Hadar Béni, McKeesport, Pa.
Hajdu János, Pricedale, Pa.
Kali Antal, Bobtown, Pa.
Király György, Russellton, Pa.
Lukács János, Gallitzin, Pa.
Mészár Sándor, New-Salem, Pa.
Mikus István, Greensboro, Pa.
Molnár András, Van Meter, Pa.
Nagy József, Marshall, Pa.
Orosz Bertalan, Richesville, Pa.
Orosz Kálmán, Kulpmont, Mt. Carmel.

Shamokin, Kelsor, Pa.
Sebestyén Vince, Lucerne Mines, Pa.
Sipos Gyula, Homer City, Pa.
Sütő János, Windber, Pa.
Szabó János, Farrell, Sharpsville, Pa.
Sharon, Mercer, W. Middlesex, Pa.
Szanyi János, Brownstown, Pa.
Szilgyártó Imre, Stoyestown, Pa. és az állam egész területén.

Takács János, Vintondale, Pa.
Virág Gábor, Morgan, Pa.
Varga István, Latrobe, Pa.
Toczk Mibály, Scadp Level, Pa.

OHIO

Ersek József, Adena, Ohio
Bolyki János, Toledo, O.
Péterfy Lajos, Columbus, O.
Pásztor János, Tiltonsville és vidéke.
Kovács János, St. Clairsville, O.
Kovács Ferenc, Murray City, O.
Molnár József, Glouster, O.
Rezes János, Corning, O.
Széchy Elek, Huntsburg, Ohio és vidéke.

Rimár András, Warren, O.
Tóttiván Pál, Maynard, O.

ILLINOIS

Árval András, Zeigler, Ill.
Fúrjes Ágoston, Orient, Ill.
Gáli Lajos, Harrisburg, Ill.
Németh Ferenc, Springfield, Ill.
Ontko István, Edwardsville, Ill.
Ronce Péter, Divernon, Ill.
Soltész Pál, Buckner, Ill.
Róbiás János, Valier, Ill.

NEW YORK

Mihályi Zoltán, Glenfield, N. Y.

KENTUCKY

Kabai János, Majestic, Ky.
Tárkányi Gábor, Beauty, Ky.
Szorcsik József, Lynch, Ky.

NEW JERSEY

Paul András, Carteret, N. J.
Dzsupán Mihály, 94 Bulaski Ave. Carteret, N. J.

INDIANA

Nagy Lajos, Gary és Hammond, Ind.
Simon Sándor, Bicknell, Ind.
Tódor Miklós, So. Bend, Ind.

VIRGINIA

D. Dobos András, Pocahontas, Va.
MICHIGAN
Trimai József, Detroit Mich.

pár, amely a magyar társaséletben mindig tevékeny részt vesz, kitünő énekszámokkal szolgált a pikniken.

A hűsítők felszolgálatát Zemby József, fiók elnök és Taylor Sándor fiók pénztárnok családtagjaikkal együttesen végezték teljes lelkesedéssel. Fülöp János pittsburghi kerületi szervező családjával együtt vett részt a fiók mulatóságán.

A 452-ik fiók első nyári piknikjének nagy sikere arra az egyetemes óhajra vezetett, hogy azt még ez évben többször ismételjék meg és a fiók társadalmi életét tegyék a lehető legélénkebbé.

ÁRPÁD LINIMENT

a legjobb az izomfájdalmak, kisebb sebekre, égési sebekre, viszketésre, növény-mérgezésre, napégetésre s általában azokra a fájdalmakra, amelyek külső be-dörzsölést igényelnek.

A kitünő orvosságot mindenki isméri, aki egyszer használta. Rendeljen ön is belőle. Egy üveg ára \$1.00.

JOHN KOVAL
Mona, W. Va.

GYÁSZJELENTÉS

Özv. Kelemen Sándorné szívében mély gyásszal és fájdalommal jelenti a maga, árván maradt gyermekei és az egész rokonság nevében is, hogy forrón szeretett férje, a legjobb apa, testvér, sógor és rokon

KELEMEN SÁNDOR

július 23-án hajnali öt órakor a Red Dragon, W. Va. bányában munkája közben halálát lelta.

Július 25-én temették el a charlestoni temetőbe.

NYUGODJÉK BÉKÉBEN!

Hálásan köszönöm azoknak, akik nagy bánatunkban vigasztaltak, akik a szomorú órákban velünk voltak és akik autóikkal is elkísérték megboldogult halottunkat nyugvó helyére.

Koszorút helyeztek a koporsóra: Családja, János testvére családjával, Kelemen Károly és családja, Youngstown, Ohio, Kertész József és családja, Red Dragon, W. Va., Gyovai István és családja, Red Dragon, W. Va., William Hornsby és családja, Red Dragon, W. Va., Store and Office Force, Red Dragon, W. Va., Local Union 6529. U. M. W. A., Red Dragon, W. Va., Kun Mihály és családja, Prenter, W. Va., Domokos Gyula és családja, Nellis, W. Va., Smith and Murrell, Charleston, W. Va., akiknek szintén hálás köszönetünket fejezzük ki.

ÖZV. KELEMEN SÁNDORNÉ
ÉS GYERMEKEI.